

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Mezinárodní měnový fond

Martina DROBNÁ

© 2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martina Drobná

Provoz a ekonomika

Název práce

Mezinárodní měnový fond

Název anglicky

International Monetary Fund

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je realizovat deskripci a analýzu současné úlohy Mezinárodního měnového fondu. Dílčím cílem práce je realizovat deskripci příčin vzniku a činnosti Mezinárodního měnového fondu.

Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě části, teoretickou a analytickou. Teoretická část je věnována příčinám důvodu vzniku Mezinárodního měnového fondu. V této části budou představeny návrhy na poválečné měnové systémy, události v Bretton Woodu. Vlastní podkapitola bude zaměřena na vznik, krizi a zánik brettonwoodského měnového systému.

Samotná analytická část bude věnována struktuře MMF, spolu s pravidly členství, organizační strukturou, posláním, jeho cíli a finančními zdroji. Výzkumná část bude dále zaměřena na nejdiskutovanější téma v souvislosti s Mezinárodního měnového fondu a to na členské kvóty, vlastní systémem hlasování.

Vlastní podkapitolu analytické práce bude tvořit souhrn současných aktivit Mezinárodního měnového fondu.

Harmonogram:

Schválená literární rešerše v letním semestru 2014/2015, průběžné konzultace teoretické části práce během tohoto semestru.

Schválená praktická část práce v zimním semestru 2015/2016, průběžné konzultace praktické části práce během tohoto semestru.

Schválené závěry práce, odevzdání 2 výtisků práce, 4 kusů výtisků tezí a odevzdání elektronické podoby práce v měsíci březnu 2016.

Harmonogram tvorby práce je závazný. Harmonogram ukazuje minimální požadavky na tvorbu, dřívější realizace výstupů je možná. V případě odložení termínu odevzdání se závazné termíny posouvají.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Mezinárodní měnový fond, Brettonwoodský měnový systém, organizační struktura, členské kvóty, Zvláštní práva čerpání, úvěry, tranše

Doporučené zdroje informací

DURČÁKOVÁ, Jaroslava; MANDEL, Martin. Mezinárodní finance .Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-221-5.

KUBIŠTA, Václav. Mezinárodní měnové vztahy. Praha : Oeconomica, 2003. ISBN 80-245-0616-5.

LIŠKA, Václav; STAVÁREK, Daniel. Světové a regionální finanční instituce. Praha: Professional Publishing, 2003. ISBN 80-86419-40-1.

MARKOVÁ, Jana. Mezinárodní měnová spolupráce. Praha: Oeconomica, 2006. ISBN 80-245-1053-7.

MARKOVÁ, Jana. Mezinárodní měnové instituce. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0431-6.

SEDLÁČEK, Petr. Mezinárodní měnový fond ve 21.století. Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-012-6.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavel Hrdlička, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 29. 10. 2015

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 11. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Mezinárodní měnový fond" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 11. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Pavlu Hrdličkovi, PhDr. za odborné vedení a poskytnutí cenných rad při vypracování bakalářské práce.

Mezinárodní měnový fond

International Monetary Fund

Souhrn

Předmětem této bakalářské práce je analýza současné úlohy Mezinárodního měnového fondu v 21. století. První část je zaměřena na příčiny, které vedly k založení Mezinárodního měnového fondu, a na charakteristiku Fondu jako organizace. Druhá část se zabývá jednou z nejdůležitějších úloh Fondu, a to poskytováním úvěrů zemím, které se potýkají s finančními problémy. Výsledkem druhé části je vyhodnocení těchto půjček a jejich budoucí vývoj. Závěrečná část se věnuje zhodnocení současných úloh Mezinárodního měnového fondu a jeho role v budoucích letech.

Summary

The object of this thesis is an analysis of the current role of the International Monetary Fund in the 21st century. The first part of this thesis is focused on history that led to foundation of this international organisation, the reasons for its establishment and its characterization. The second part introduces one from the most important roles of this Fund, which is providing of credit to the countries that have financial difficulties. The result of this part is an appraisal of these loans and their future development. The last part of this thesis assesses current tasks of the International Monetary Fund and its role in the future.

Klíčová slova: Mezinárodní měnový fond, brettonwoodský systém, devalvace dolaru, finanční krize, současné činnosti Mezinárodního měnového fondu, finanční zdroje, dohled, technická asistence, úloha Fondu,

Keywords: International Monetary Fund, Bretton Woods system, devaluation of the dollar, the financial crisis, the current activities of the International Monetary Fund, financial resources, surveillance, technical assistance, role Fund

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Cíl a metodika	10
3	Teoretická část	11
3.1	Založení MMF	11
3.2	Návrhy na poválečný měnový systém	13
3.2.1	Whiteův plán	13
3.2.2	Keynesův plán	15
3.3	Konference v Bretton Woodu	18
3.4	Vznik, krize a zánik brettonwoodského měnového systému.....	19
3.4.1	Krize	20
3.4.2	Devalvace amerického dolaru	22
3.4.3	Zánik.....	24
3.5	Jamajský měnový systém	24
3.6	Členství v MMF a organizační struktura	28
3.6.1	Členství.....	28
3.6.2	Organizační struktura	28
3.7	Finanční zdroje MMF	30
3.7.1	Členská kvóta	30
3.7.2	Hodnocení kvót	32
3.7.3	System hlasování	33
3.7.4	Zvláštní čerpání - SDR	34
3.7.5	Cizí zdroje získané na základě Všeobecné dohody o zápůjčce (GAB) a Nové dohody o zápůjčce (NAB)	36
3.7.6	Půjčky sjednané bilaterálně s centrálními bankami nebo vládami členských zemí	39

3.7.7	Zlaté rezervy	39
3.8	Současné aktivity MMF.....	39
3.8.1	Dohled MMF	40
3.8.2	Půjčky MMF.....	40
3.8.3	Technická asistence	44
3.8.4	Prevence krizí	45
3.8.5	Pomoc nízkopříjmovým zemím	46
4	Praktická část	49
4.1	Úvěrová tranše (Stand – By Arrangements).....	49
4.2	Rozšířena facilita (EFF).....	51
4.3	Flexibilní úvěrové linky (FCL).....	53
4.4	Preventivní a úvěrové půjčky (PPL).....	55
4.5	Rozšířená úvěrová facilita (ECF)	57
4.6	Pohotovostní úvěrová facilita (SCF)	59
5	Výsledky a diskuse	61
6	Závěr	63
7	Seznam použitých zdrojů.....	64
8	Seznam tabulek	71
9	Seznam obrázků	72
10	Příloha č. 1: Organizační struktura.....	73

1 Úvod

Mezinárodní měnový fond je celosvětová organizace, která vznikla v polovině čtyřicátých let minulého století. Jak už název naznačuje, při založení bylo jeho hlavní úlohou udržet stabilitu měnových kurzů. Tím by byla podpořena stabilita celosvětové ekonomiky a její další rozvoj. V posledních letech se zaměření Fondu více rozšířilo. Dává zejména rady, konzultace a doporučení v oblasti peněz a také poskytuje členským zemím krátkodobé úvěry na řešení finančních problémů.

Hlavním tématem bakalářské práce je úloha Mezinárodního měnového fondu v 21. století. Mezi hlavní úlohy Fondu v posledních letech patří dohled, technická asistence a poskytování půjček. Poslední zmíněná úloha bude více rozvedena v praktické části této práce.

2 Cíl a metodika

Cílem bakalářské práce je provést analýzu současné úlohy Mezinárodního měnového fondu. Dílčím cílem práce je analyzovat budoucí vývoj současných úloh Mezinárodního měnového fondu a vyhodnotit jej.

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě části, teoretickou a analytickou. Teoretická část bude věnována příčinám vzniku Mezinárodního měnového fondu. V této části budou představeny návrhy na poválečné měnové systémy, události v Bretton Woodu. Vlastní podkapitola bude zaměřena na vznik, krizi a zánik brettonwoodského měnového systému. Dále zde bude definován Mezinárodní měnový fond jako organizace. A budou zde popsány finanční zdroje a současné aktivity Fondu.

Samotná analytická část bude věnována hlavní úloze Fondu, a to úvěrům, které poskytuje členským zemím (zejména zemím třetího světa). Výzkumná část bude dále zaměřena na nejdiskutovanější téma v souvislosti s MMF, a to na budoucí vývoj těchto poskytovaných úvěrů.

Vlastní podkapitolu analytické práce bude tvořit souhrn současných úloh MMF.

V rámci analytické části budou využity tyto metody:

- sběr dat,
- třídění informací,
- analýza,
- deskripce,
- komparace,
- vyhodnocení.

3 Teoretická část

Teoretická část je zaměřena na historii vzniku Mezinárodního měnového fondu (dále jen MMF). Budou zde představeny různé návrhy na poválečné měnové systémy a události, které se staly v Bretton Woodu. Další část bude věnována právě vzniku, krizi a následně zániku brettonwoodského měnového systému.

3.1 Založení MMF

Již po první světové válce vznikla myšlenka na úzkou celosvětovou spolupráci v měnovém a platebním okruhu. Po skončení války v roce 1918, kdy se konala Pařížská mírová konference, byl podán návrh amerického prezidenta Wilsona. Navrhoval plán na obnovu rozvoje hospodářských ekonomik a udržení mezinárodního míru. Po půl roku po podání tohoto návrhu byla odsouhlasena tzv. Versailleská smlouva, v níž účastníci konference odsouhlasili podmínky pro danou celosvětovou obnovu, avšak některé části návrhu prezidenta Wilsona byly zamítnuty. Toto období bohužel žádné velké základy spolupráce s většími zeměmi světa nepřineslo, což mělo za důsledek problémy po skončení druhé světové války.

(1)

Přibližně deset let před vznikem brettonwoodského systému čelí řada zemí závažným krizím. Jednou z nich byla právě hospodářská krize v letech 1929 – 1934, která překazila vytváření podmínek stabilního fungování měnových kurzů, kde by základem bylo zlato. To mělo za následek vytvoření ještě větších problémů ve finančních stabilitách a platebních systémech mezinárodních plateb. Vzrostla nezaměstnanost a země se potýkaly s problémy ve snižování produkce. Dalším problémem byl začátek druhé světové války. Tyto události měly na svědomí růst poptávky po zlatě. (1) (24)

Země se pustily do shromažďování zlata a měn, které byly ještě stále za zlato směnitelné. Celá řada států byla vyzývána k opuštění režimu volné směnitelnosti svých měn za zlato podle fixního kurzu. Nebylo jasné, zda je americký dolar jediným základem pro celý systém. Americký dolar neměl zůstat v pevně daném počtu proti zlatu. Libra nebyla směnitelná za zlato po většinu předválečného období. Británie směňovala za zlato pouze asi 77 měsíců. To znamenalo, že Anglie není dobrou základnou pro tento daný systém. Zřejmě nejhlavnější roli zde hrála Francie, která věřila své měně až do roku 1936. Protože měly Francie a USA nejvíce zlatých rezerv, výchozí postup při použití úrokových sazeb bylo spojení dolaru a francouzského franku. (25)

„Hodnota mezinárodního obchodu poklesla v období 1929 -1932 o 63 %, což mělo negativní dopad na celkovou ekonomickou situaci v jednotlivých zemích. V roce 1933 Velká Británie zastavila směnitelnost bankovek a kurz libry klesl o 31 %. V roce 1933 postupovaly obdobně i USA a kurz amerického dolaru proti zlaté paritě klesl o 26 %.“ (1, s. 3)

Mezi státy tedy došlo ke ztrátě jistoty dlouhodobých pevných směnných kurzů, která přispěla k nedostatečnému množství peněz pro platební účely a dále ke snížení velikosti finančních poměrů mezi státy. Nefungovala žádná mezinárodní společnost či instituce, která by mohla najít řešení daného problému. Cíl Finančního výboru Společnosti národů, který sídlil v Ženevě, také selhal, když se v letech 1929 - 1932 vedla jednání, která nic nepřinesla. Státy se nyní řídily jen vlastními zájmy. Neexistovala zde žádná trvalá mezinárodní instituce, která by vytvořila společný měnový systém. Proto v letech 1941 – 1942 byly snahy vytvořit nějaký plán pro mezinárodní měnovou spolupráci v poválečném období. První návrh byl sepsán již v prosinci 1941, když USA vstoupily do války. White byl pověřen ministrem financí Morgenthauem, aby vymyslel a vypracoval návrh. (1) (26) (27)

3.2 Návrhy na poválečný měnový systém

O poválečném uspořádání mezinárodních měnových vztahů se jednalo na konci 2. světové války. V americkém městě Bretton Woods ve dnech 1. až 22. července 1944 se konala konference, jejímž cílem bylo připravit a sjednat uspořádání poválečných měnových vztahů tak, aby byl stabilní a posílily rozvoj mezinárodního obchodu. Před samotnou konferencí se vedlo mnoho vyjednávání a debat k jednotlivým plánům na poválečné uspořádání mezinárodních měnových vztahů. Naproti sobě stály dva zásadní plány: Whiteův (americký) a Keynesův (britský). (6)

3.2.1 Whiteův plán

Whiteův (tzv. americký) návrh popisoval hlavní otázky mezinárodní spolupráce, kterým budou muset USA čelit po skončení druhé světové války. V první řadě bylo nutné, aby se zabránilo devizovému rozdělení a zhroutil měny a platebních systémů. Za druhé muselo dojít k celkovému oživení a obnovení mezinárodního obchodu a za třetí bylo třeba zajištění finančních prostředků pro podporu obnovy a ekonomického oživení, neboť ekonomika byla ve velmi špatném stavu. USA usilovaly hlavně o zrušení obchodních bariér, které velmi ovlivňovaly mezinárodní obchod. (2) (27)

„Základním principem amerického návrhu bylo vytvoření ústřední mezinárodní měnové politiky tzv. Stabilizačního fondu Spojených a přidružených národů (United and Associated Nations Stabilization Fund) s uplatněním dominantního postavení dolaru a mnohem významnější pozicí zlata.“ (2, s. 36)

Tento plán měl také za úkol, aby všechny země postupovaly společně při vytváření politiky a hospodárnosti. Všechno by bylo tedy sjednoceno a fungovalo by velmi dobře. Nevznikala by žádná devalvace a ani protekcionismus. Vše by mělo svůj řád a princip. (28)

Fond by měl nakládat s kapitálem ve výši 8,8 mld. USD, který by vznikl z vkladů členských zemí. Vklady by se skládaly celkově z 25 % státních cenných papírů, 12,5 % národních měn a 12,5 % zlata. Fond by poskytoval členským zemím úvěry, a to výhradně do výše 200 % kvóty proti rovnocennému složení dlužné částky v domácí měně. Parita cizích měn by měla být vyjádřena ve zlatě nebo v měnové jednotce tzv. „unitas“, která by odpovídala $137 \frac{1}{7}$ „grains“ ryzího zlata, což se rovná deseti zlatým dolarům, ačkoli její změna musela být odsouhlasena Fondem. Devizové kurzy měly vyjít z těchto parit a měly být využity jak ve vzájemných platebních operacích mezi členskými státy, tak i při úkonech s Fondem. (3)

„Devizové úvěry poskytované Fondem měly sloužit pouze k vyrovnávání přechodného salda bilance běžných plateb. Vedle Stabilizačního fondu měla být vytvořena ještě Banka pro obnovu a rozvoj, která by poskytovala členským zemím dlouhodobé investiční úvěry.“ (3, s. 21)

3.2.2 Keynesův plán

Na druhém návrhu pracoval M. Keynes. Plán Keynesese měl spíše pomoci Británii, která po válce čelila velmi závažným mezinárodním obchodním problémům a byla označována jako dlužnická země. Potřebovala by nakupovat zboží na opravu škod způsobených válkou. Uvědomoval si, že dovoz bude daleko větší než vývoz, což by mělo za následek zkrachování spousty vývozců. Platební bilance byla záporná. (31)

Keynes navrhoval vytvořit měnovou unii označenou jako Proposal for an International Clearing Union na základě centrální banky, která by byla ochotná a schopná produkovat mezinárodní peníze. Používala tzv. „bancor“. Jednotka bancor by byla sice formulována ve zlatě, ale nebyla by za zlato směnitelná. (30)

„ Účastnické země měly mít možnost nákupu bancorů za zlato při pevné ceně od clearingové unie, ale neměly nárok na koupi zlata za bancory. Vzhledem k tomu, že neexistovala žádná záruka udržení pevné ceny zlata na volném trhu, byly by prodeje zlata clearingové unii při zvýšení jeho ceny nevýhodné a v praxi by se nerealizovaly.“ (3, s. 21)

Spojitost bancoru se zlatem by pak byla nepřímá. Přestože je Keynes známý svým tvrzením, že zlato je pouze barbarství v měnovém systému, uvedl plán, který vazbu na zlato pokládal za důležitý faktor mezinárodní měnové stability. (3)

Byly předloženy i další plány na uspořádání měnové spolupráce v poválečném období. Kanadská vláda vypracovala také podrobný plán, který nazývala Isleyův. Tento plán byla vlastně zlatou střední cestou mezi Whiteůvým a Keynesovým plánem. Šlo vlastně o pokus smíření těchto plánů, avšak trochu více se přibližoval k americkému. Vyjma návrhu na vytvoření devizové unie a požadavku, aby k úvěrům neměly přístup země s dostatečnými zásobami zlata, nicméně nedodal nic nového. (38)

V té době se v Brazílii konalo zasedání o tom, jak bude probíhat poválečný světový obchod. Toto zasedání skončilo schválením usnesení navrhuujícího, aby se vytvořila Meziamerická banka k ulehčení vzájemných platů mezi státy Jižní a Severní Ameriky. Kvůli poznámkám ohledně Whiteova návrhu byla americkým ministrem financí vytvořena varianta k americkému plánu, která byla představena jako „revidovaný Whiteův plán“. (2)

Whiteův i Keynesův návrhy byly od sebe navzájem vzdálené, avšak v jednom se shodovaly. Jejich cílem bylo poskytovat finanční pomoc zemím, které mají s problémy se svou platební bilancí. Tato pomoc spočívala v tom, že by se dané státy mohly spolehnout na mezinárodní spolupráci a nedocházelo by tedy k žádným protekcionistickým opatřením, k nimž byly vlády nuceny přistupovat, jak k tomu docházelo v meziválečném období. (34)

Schválený návrh odpovídal spíše americkému, přestože přijatý návrh zahrnoval i některé části z plánu Keynesese. Závěrečná schůze se konala dne 22. 7. 1944 a byly na ní signovány dohody o poválečném uspořádání finančních a měnových vztahů ve světě. (2)

„ V důsledku skončení války a z toho vyplývající devastace Evropy se Spojené státy staly největší ekonomickou mocností, s více než poloviční kapacitou světového průmyslu a většinou držbou světových zásob zlata.“ (2, s. 37)

Tabulka č. 1 Charakteristické znaky Whiteova a Keynesova plánu

Whiteův plán	Keynesův plán
Vycházel z pozice věřitelských zemí s dostatečnými devizovými rezervami	Vycházel z pozice dlužnických zemí s nedostatečnými devizovými rezervami
Preferoval zlato, nepočítal s příliš velkou úvěrovou kapacitou nových institucí	Nepreferoval zlato, požadoval větší úvěrovou kapacitu nových institucí
Požadoval odstranění devizových omezení	Prosazoval zavádění nových devizových omezení
Předpokládal založení dvou mezinárodních finančních institucí - Stabilizačního fondu s úvěrovou kapacitou 8,8 mld. USD a Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj	Předpokládal založení finanční instituce bankovního typu, tzv. Mezinárodní clearingové unie s úvěrovou kapacitou 25 mld. USD, jejíž činnost měly podporovat další dvě instituce působící v oblasti investic a kontroly pohybu zboží
Předpokládal vytvoření společného fondu z vkladů členských zemí (ve zlatě, národních měnách a státních cenných papírech)	Zavedení zúčtovací jednotky "bancor", kterou bude možné nakoupit od clearingové unie za zlato při pevné ceně
Úvěry z fondu poskytovat proti složení příslušného ekvivalentu v národní měně, max. do výše 200 % členské kvóty, dlouhodobé investiční úvěry měla poskytovat Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj	Zavedení zvláštních limitů, které měly zabránit neomezenému růstu zadlužení
Parity národních měn vyjadřovat ve zlatě nebo měnové jednotce "unitas", která by měla zlatý obsah shodný s USD, změnu parity nutno konzultovat s MMF	Parity národních měn vyjadřovat v měnové jednotce "bancor"
Devizové kurzy členských zemí odvozované od měnových parit budou sloužit jak k provádění operací mezi jednotlivými zeměmi, tak i k operacím s MMF	Devizové kurzy odvozené od měnových parit a povinnost centrálních bank udržovat tržní kurzy ve vymezeném rozmezí od paritních kurzů

Zdroj: (4)

3.3 Konference v Bretton Woodu

Výše uvedené návrhy byly hlavním tématem na prozatímním zasedání zástupců spojeneckých států, které trvaly až do dubna roku 1944. Tomuto zasedání předcházela spousta intenzivních vypracování a přepracování jak ze strany USA, tak i Velké Británie. Tyto země měly již zkušenosti s historií směnných kurzů a důležitostí měnové spolupráce. Hlavním cílem bylo společné tvrzení britské a severoamerické vlády o založení měnové instituce, ve které by dané země spolupracovaly a navzájem si pomáhaly. (3) (24)

Na základě výsledků dubnových zasedání se sešli reprezentanti 19 vlád v Atlantic City, aby přichystali plán závěrečné konference o uspořádání poválečných měnových poměrů, o založení MMF a Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj. Velký tlak byl značný ze strany britské i polské delegace, jež chtěly obnovit ustanovení týkající se povinné společné kontroly. Delegace USA byla silně proti této iniciativě. Nicméně obě strany se chtěly vyhnout nezákonným černým trhům, takže musel vzniknout nějaký zákon, aby se zabránilo těmto aktivitám. Nakonec bylo dosaženo kompromisu, který se spíše přibližoval k Whiteovu plánu. (46)

Konference byla zahájena 1. července 1944 v Bretton Woodu, kde se sešli delegáti, experti a techničtí poradci ze 44 zemí. Nejvýznamnější témata, která se probírala, byly nové směnné kurzy, světová spolupráce, zahraniční půjčky a hlavně zahraniční obchod. Na základě těchto dohod vznikl MMF. (29)

Hlavní závěry Brettonwoodských dohod:

- *Podporovat mezinárodní měnovou součinnost stálou institucí, která zabezpečí mechanismus konzultací a spolupráce v mezinárodních měnových otázkách.*
- *Uspadňovat rozmach a vyrovnaný růst mezinárodního obchodu a přispívat tak k podpoře a udržování vysokého stupně zaměstnanosti a reálného důchodu, i k rozvoji výrobních zdrojů všech členů jakožto prvořadých cílů hospodářské politiky.*
- *Podporovat kursovou stabilitu a čelit konkurenčnímu znehodnocování měny.*
- *Napomáhat při rozvoji soustavy mnohostranného placení pro běžné transakce mezi členy a při odstraňování devizových omezení.*
- *Umožnit členům dočasný přístup k všeobecným zdrojům MMF a umožnit jim tak napravit poruchy ve vyrovnávání jejich platebních bilancí.*
- *V souladu s výše uvedenými cíli zmírňovat stupeň nerovnováhy platebních bilancí členů MMF. (5, s. 452)*

3.4 Vznik, krize a zánik brettonwoodského měnového systému

Konference stanovila rozsah pro řízení měnových kurzů. Dohoda z Brettonwoodské konference je významným příkladem devizového standardu. Určila světové měny po 2. světové válce. Členské státy Fondu se dohodly, že hlavní klíčovou měnou bude dolar. Až do roku 1971 byl dolar 35 USD/1 trojskou unci. Každá členská měna měla vytyčenou oficiální paritu ve vztahu ke zlatu i k dolaru. (47)

„ Brettonwoodský systém se stal soustavou pevných devizových kurzů založenou na americkém dolaru, který byl pro zahraniční vlády a centrální banky volně směnitelný za zlato v poměru 35 USD za trojskou unci.“ (2, s. 37)

Pevné devizové kurzy měly být uchovány prostřednictvím zásahů centrálních bank na devizových trzích, kde banky prodávaly a kupovaly dolarová aktiva, která měly ve svých devizových rezervách. Jelikož měnové parity byly uváděny přímo nebo nepřímo v USD, přispívaly devizové zásahy centrálních bank nikoli jen ke stabilitě kurzů národních měn zasahujících zemí, ale nadále i k hromadné stabilitě kurzu amerického dolaru ke vztahu k ostatním měnám. USA v roce 1948 vlastnily téměř 72 % celosvětových zásob zlata, což bylo asi 700 000 000 uncí zlata. Jejich platební bilance vyjadřovala velké přebytky. Mohly tedy určovat nízkou nabídku dolaru, jejímž cílem bylo udržet i jeho vysokou hodnotu. (2) (49)

„Měny se mohly měnit od deklarované parity maximálně o 1 %.“ (34, s. 157)

Pokaždé když se některá měna hodně odchýlila od své základní nebo přiměřené kvality, mohla se její parita přizpůsobit. To se například stalo německé marce, která revalvovala, nebo britské libře, která devalvovala. Avšak dolar tuto schopnost neměl, protože jeho kurz byl svázan se zlatem a v situaci měnových krizí dolaru by se musela zlatá parita poupravit. V závěru brettonwoodského fungování tato situace opravdu nastala. (2)

3.4.1 Krize

Téměř všechny státy potřebovaly dolar, protože toto platidlo se považovalo za stejně dobré jako zlato. Historie dolaru sahá velmi daleko. Ta mu přinesla velmi slibnou reputaci, a proto dolar fungoval jako světová rezervní měna. Avšak na přelomu 50. a 60. let se tato pověst začala měnit. V brettonwoodském systému se vyskytly potíže. Některé národní banky prohlásily, že budou raději držet zlato než dolar. (49)

Mezi vnitřní příčiny patřily:

- *Krátkodobé státní zásahy do ekonomiky (růst rozpočtových výdajů) motivované snahou zmírnit cyklické výkyvy. Tato opatření působila nepříznivě na měnovou oblast, neboť přispívala k trvalému poklesu kupní síly dolaru.*
- *Inflační růst cen, který nebyl doprovázen odpovídajícím znehodnocováním národní měny, se odrazil v poklesu vývozu, což ovlivnilo nepříznivě obchodní bilanci USA (aktivní saldo obchodní bilance postupně klesalo a v roce 1971 poprvé v poválečném období vykazuje obchodní bilance pasivní saldo).*
- *Pokračující vývoz kapitálu, motivovaný snahou lépe pronikat na zahraniční trhy, vedl k nárůstu pasivního salda kapitálové bilance. (3, s. 41)*

Mezi vnější příčiny patřily:

- *Zavedení devizové směnitelnosti západoevropských měn (od roku 1961) a jejich používání jak v mezinárodním platebním styku, tak i jako součást devizových rezerv vedlo k poklesu poptávky po dolarech.*
- *Růst konkurenční schopnosti výrobců západoevropských a jiných zemí na světových trzích znamenal ztrátu odbytišť pro americké výrobce, což vedlo ke snižování aktivního salda obchodní bilance USA. (3, s. 41)*

Svůj díl na tomto velmi nepříjemném vývoji měl i samotný Fond, který neměl možnost dát do souladu tvorbu mezinárodních peněz s požadavkem na opatření souvislého mezinárodního platebního styku. Všechny tyto příčiny vedly k stále většímu množství dolarů ve světě, což vzbuzovalo v řadě zemí inflaci a kvůli povinnosti udržovat fixní měnové kurzy se přesouvala z jedné země do druhé. (51)

Rostoucí příliv dolarů do Evropy jako dopad zvyšujícího se deficitu platební bilance USA a také rostoucí inflace u skupiny zemí vedly k nedůvěře USD, tudíž nikdo již nechtěl tuto měnu nakupovat. Výrazně vzrostly i nákupy zlata na londýnském trhu, kde měly možnost nakupovat jak právnické tak fyzické osoby států se směnitelnou měnou za podmínky, že byly tyto operace v jejich zemi dovoleny. Na tomto trhu bylo přijatelné nakoupit zlato za tržní cenu, která byla shodná s oficiální cenou zlata. Rostoucí poptávkou po zlatě byl způsoben růst dolarové ceny zlata a tím vznikala devalvace dolaru. (3)

Tabulka č. 2 Vývoj dolarové ceny zlata na londýnském trhu v letech 1971 – 2000 (roční průměry)

Rok	Cena	Rok	Cena	Rok	Cena
1971	43,63	1981	397,50	1991	353,60
1972	64,90	1982	456,90	1992	333,25
1973	112,25	1983	381,50	1993	390,65
1974	186,50	1984	308,30	1994	383,25
1975	140,25	1985	327,00	1995	386,75
1976	134,75	1986	390,90	1996	369,27
1977	164,95	1987	484,10	1997	290,00
1978	226,00	1988	410,25	1998	287,80
1979	512,00	1989	373,00	1999	290,25
1980	589,50	1990	385,00	2000	274,45

Zdroj: (3)

3.4.2 Devalvace amerického dolaru

Jednou z příčin zesílení zmatku na mezinárodních finančních trzích byla měnová opatření uskutečněná některými státy. Například v listopadu 1967 devalvovala britská vláda libru z USD 2,80 na USD 2,40, což bylo 14,3 % devalvace vůči dolaru. Dalším příkladem byl v roce 1968 francouzský frank, který zvýšil nedůvěru k národním měnám a zvýšil poptávku po zlatě a po měnách, jež měly stabilnější vývoj. V roce 1968 se důvěra vůči dolaru dostává do kritického stádia. Stále více států se zřikalo systému pevných měnových kurzů a některé z nich nechaly jejich pohyb na vývoji devizových trhů. Například Kanada přešla na systém volně pohyblivých kurzů již v roce 1970. (3) (35)

Kvůli pokračujícímu znehodnocování dolaru přikročily USA v srpnu 1971 k několika reformám, zahrnutým ve vyhlášení tzv. „nové hospodářské politiky USA“. (3)

Mezi ně patřilo zejména:

- *Zrušení konvertibility zahraničních oficiálních dolarových rezerv za zlato.*
- *Uvalení 10% dovozní daně na většinu dováženého zboží a prosazování zásady „buy american“ (kupujte americké zboží).*
- *Okamžité zmrazení mezd a cen na dobu 90 dní.*
- *Tlak na revalvační úpravy parit ostatních měn, které by vedly ke zrealnění kursu dolaru a ke zlepšení přístupu USA na zahraniční trhy.*
- *Přehodnocení zahraniční pomoci a vojenských výdajů, motivované snahou převést větší část tohoto rozpočtového zatížení na ostatní státy vojenských dohod (zejména pak na Japonsko a SRN).*
- *Prosazování snah o snižování úlohy zlata v mezinárodní měnové soustavě. (3, s. 46)*

Navzdory všem těmto opatřením, která realizovaly jak USA, tak i další členské země Fondu, nebylo možné zabránit zvyšujícímu se znehodnocování dolaru. Díky tomu se prokázalo, že oficiální cena zlata je velmi nízká, resp. kurz dolaru v poměru k jiným směnitelným měnám je až moc velký. (3)

K řešení měnových problémů mělo pomoci opatření zahrnuté v tzv. Smithsoniánské dohodě (neboli Washingtonská dohoda) uzavřené v prosinci 1971. Tato dohoda byla označována prezidentem Nixonem jako „největší měnová dohoda v dějinách“. Byla však ještě více nestabilní než samotný brettonwoodský systém nebo standard zlaté devize. Dohoda byla opět zaměřena na pevné směnné kurzy, ale nyní nebyly založeny na zlatě ani na světových penězích. (36) Mezi tato opatření patřilo:

- *Devalvace amerického dolaru o 7,9 %, která vedla i ke změně oficiální ceny zlata z 35 USD na 38 USD za jednu trojskou unci.*
- *Změna měnových parit a kursových relací mezi ostatními měnami. Současně se prosazovala orientace na kursovou soustavu se základem v ústředních kursech a s vazbou národních měn na SDR nebo na měnový koš, ve kterém byly zařazeny měny, které se výrazným způsobem podílely na platebním styku dané země.*
- *Rozšíření oscilačního pásma, ve kterém se mohly pohybovat tržní kursy národních měn z ± 1 % na $\pm 2,25$ % od základní parity.*
- *Vytvoření „Prozatímního výboru Rady guvernérů Fondu pro přípravu reformy Mezinárodního měnového fondu“, tzv. Výboru 20. Jeho úkolem bylo posoudit „všechny aspekty reformy včetně úlohy rezervních měn, zlata a zvláštních práv čerpání, směnitelnosti, ustanovení o měnových kursech...“ atd. Tím bylo fakticky odsouhlaseno zrušení směnitelnosti dolaru za zlato a porušení statutu Fondu.*
- *USA se zavázaly zrušit 10% dovozní daň zavedenou v srpnu 1971. (3, s. 47)*

Tento pakt měl pouze důsledek dočasného zmírnění měnové krize ze začátku 70. let, jež kulminovala zrušením směnitelnosti dolaru za zlato a pozdější devalvací. Zanedlouho se potvrdilo, že uskutečněná devalvace dolaru byla moc malá a nové měnové parity tak nebyly přiměřené reálnému rozvoji. (3)

„Po druhé devalvací dolaru o 10 % byla cena zlata zvýšená z 38 na 42,22 USD za trojskou unci.“ (4, s. 48)

Následkem toho všeho došlo postupně k přechodu od systému pevných měnových kurzů k systému volně pohyblivých kurzů neboli floatingu. (50)

3.4.3 Zánik

Brettonwoodský systém trval v letech 1946 - 1973, kdy hlavním rysem byly pevné směnné kurzy dolaru za zlato. Když se zrušila směnitelnost dolaru za zlato, využívalo systém pevných měnových kurzů v souvislosti s dolarem nebo se zlatem 67 % členských států MMF, ostatní systémy používalo 29 % států a systém volně pohyblivých měnových kurzů (floatingu) byl používán ve 4 % zemí. Nicméně po druhé devalvacii, která se uskutečnila v roce 1973, používalo systém měnových kurzů s vazbou na Special Drawing Rights (dále jen SDR) 22 % zemí, ústřední kurzy zahájily 61 % zemí a floating 17 % zemí. Avšak začátkem roku 1976 mělo systém ústředního kurzu 67 % zemí a zbytek zemí zavedlo floating. (4) (48)

Proměny systémů přispěly k hlavnímu přehodnocení měnové politiky MMF. Ještě v polovině 50. let instituce velmi zásadně odmítala systém volně pohyblivých měnových kurzů a tento systém byl dovolen pouze v ojedinělých případech. Stejně tomu bylo i v polovině 60. let, kdy byl floating odmítán s tím, že nese velké riziko pro účastníky zahraniční směny a pro zahraniční investory. Také vytváří silný tlak ve finančních a ekonomických vztazích uvnitř dané země i v mezinárodním postavení. Tehdy měl převahu názor, že floating přispíval snadno ke znehodnocování měn se všemi zápory. (4)

3.5 Jamajský měnový systém

Potlačení směnitelnosti dolaru za zlato a změna systému z pevných kurzů na volně pohyblivé kurzy zapříčinila rozpad brettonwoodského měnového systému v okruhu dosažení a pokračování kurzové stability. Avšak hlavní změna proběhla až po zasedání v roce 1976 v Kingstonu na Jamajce, kde se setkali členové MMF a oficiálně rozhodli, že systém volně pohyblivých kurzů se stane novým základem pro Fond. Byla nastolena politika zaměřená na omezení peněžních funkcí zlata. (32)

„Tato úprava statutu Fondu vstoupila v platnost 1. dubna 1978 a nový měnový systém, který nahradil brettonwoodský měnový systém je označován, podle místa konání konference, jako jamajský měnový systém.“ (4, s. 49)

Odsouhlasení nově vzniklých principů měnové spolupráce tak vedlo k opuštění pojmu dlouhodobé kurzové stability, jež byla hlavním cílem MMF a jednou z příčin, které vedly k založení Fondu. Jednou z klíčových dohod v tomto systému bylo, že členské země si mohly vybrat, jaký systém měnových kurzů si zvolí. Členské země musí oznámit pouze Fondu, jakou soustavu si zvolily, a udržovat ji a ohlásit případnou změnu na jinou soustavu. Dále byla vytvořena tzv. umělá měna SDR (zvláštní práva čerpání) jako rezervní aktivum MMF. Směnitelnost US za zlato byla zakázána. (33)

Hlavní změny, které byly podepsány na Jamajce, jsou následující:

- *Zrušení oficiálního trhu a ceny zlata.*
- *Omezení funkcí zlata jako měnového kovu.*
- *Používání SDR jako mezinárodní rezervní měny.*
- *Zrušení parit světových měn ke zlatu; uznání floatingu. (37, s. 143)*

V okruhu kurzové politiky tak MMF přikročil ke kvalitativně úplně novému průběhu spolupráce, jenž se lépe shodoval se změněnou situací na mezinárodních finančních trzích, a to dokonce vedlo i k oslabení činnosti Fondu v tomto okruhu. (4)

Tabulka č. 3 Srovnání brettonwoodského měnového systému a jamajského měnového systému

	Brettonwoodský měnový systém	Jamajský měnový systém
Měnové parity	zlato, USD	směnitelné národní měny, SDR, jiný měnový soubor, zákaz vyjadřování měn. parity ve zlatě
Vnější směnitelnost USD za zlato	ANO	NE
Cena zlata	oficiální 35 USD/troj. unci, od roku 1971 - 38 USD/ troj. unci, od roku 1973 - 42,22 USD/ troj. unci	tržní
Měnové kurzy	pevné (přípustná odchylka $\pm 1\%$, od roku 1971 $\pm 2,25\%$, kurzové změny nutno konzultovat s Fondem	kurzová politika je v pravomoci jednotlivých členských zemí
Parita SDR	ve zlatě, od roku 1974 soubor 16 měn	od roku 1981 soubor 5 měn
Devizové rezervy	základem je zlato za oficiální cenu	základem je SDR, úloha zlata v devizových rezervách by měla klesat
Transakce mezi Fondem a členy	zásada podmíněnosti, pouze vlastní zdroje	zásada podmíněnosti, u SDR nepodmíněnosti, zdroje vlastní a cizí
Členské kvóty	vyjádřené v USD, splácí se 25 % ve zlatě, 75 % v národní měně dané země	vyjádřené v SDR, splácí se 25 % ve směnitelné měně

Zdroj: (4)

3.5.1.1 Systémy měnových kurzů

Ve spojení se změnami se Fond snažil vytvořit v roce 1975 klasifikaci systémů měnových kurzů, které byly rozděleny do tří zásadních skupin:

- Pevné měnové kurzy.
- Měnové kurzy s omezenou oscilací (omezená pružnost vzhledem k jednotné měně).
- Měnové kurzy pohyblivé. (45)

Toto rozdělení mělo mnoho nedostatků, proto Fond vytvořil novou klasifikaci měnových kurzů a definoval oblast doplňujících informací, které je členská země povinna Fondu poskytnout. Nová navrhovaná klasifikace nabývá účinnosti 1. ledna 1999. Systémy rozděluje do osmi kategorií:

- Systém bez vlastního zákonného platidla.
- Měnová rada.
- Ostatní tradiční systémy pevných měnových kurzů.
- Pevné měnové kurzy.
- Systém pevných měnových kurzů s pravidelnými úpravami ústředního kurzu bez pásma oscilace.
- Systém pevných měnových kurzů s pravidelnými úpravami ústředních kurzů a stanoveným pásmem oscilace.
- Systém měnových kurzů s řízenou pohyblivostí.
- Systém volně pohyblivých měnových kurzů. (44)

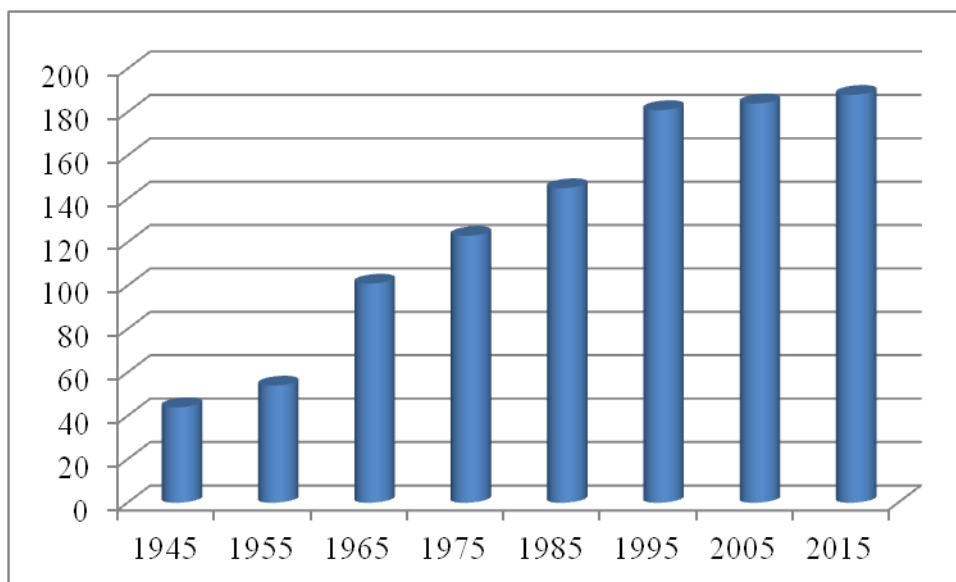
3.6 Členství v MMF a organizační struktura

Členy Mezinárodního měnového fondu je 188 zemí, které podporují globální měnovou spolupráci a udržitelný hospodářský růst, usnadňují mezinárodní obchod, zajišťují finanční stabilitu, napomáhají vysoké zaměstnanosti a v neposlední řadě se snaží zmírnit chudobu ve světě.

3.6.1 Členství

Žádost o členství v MMF může podat jakákoli země, která se identifikuje s principy fungování Fondu a je schválena Radou guvernérů. Po přijetí žádosti je zemi přidělena vyměřená kvóta, která určuje rozhodovací sílu státu. V současné době má fond na 188 členů. Posledním přijatým státem byl Jižní Súdán v dubnu 2012. (16)

Obrázek č. 1 Počet členských států v letech 1945 - 2015

Zdroj: vlastní zpracování dle (39)

3.6.2 Organizační struktura

Nejvyšším rozhodovacím orgánem MMF je Rada guvernérů (Board of Governors). Skládá se z jednoho guvernéra a jednoho zástupce pro každý členský stát. Svého guvernéra si každý členský stát volí sám, ale je zvykem vybrat ministra financí nebo guvernéra centrální banky. Všechny pravomoci leží na Radě guvernérů, kteří se schází jednou za rok.

Úkoly guvernérů:

- Přijímat nové členy.
- Určovat výši členských kvót.
- Přidělovat SDR.

Dalším orgánem MMF je Rada výkonných ředitelů (Executive Board), která je zodpovědná za každodenní činnosti MMF. Zastupuje ji 24 ředitelů, kteří jsou jako Rada guvernérů voleni svými členskými zeměmi nebo skupinami členských zemí. Svou práci, vedení MMF, většinou z velké části vykonává s pomocí personálu, který připravuje dokumenty. Tato rada se obvykle shledává několikrát do týdne.

Radou výkonných ředitelů MMF byl v roce 2001 založen nezávislý hodnotící orgán, jehož úkol spočívá v poskytování objektivního a nezávislého posouzení otázek týkajících se MMF. Strukturu Fondu je možné vidět v Příloze č. 1. (41)

Tabulka č. 4 Guvernéri vybraných členských států 2015

Země	Guvernér
USA	Jacob J. Lew
Německo	Jens Weidmann
Japonsko	Taro Aso
Francie	Michel Sapin
Velká Británie	George Osborne
Čína	Zhou Xiaochuan
Indie	Arun Jaitley
Rusko	Anton Siluanov
Ukrajina	Valeria Gontareva
Polsko	Paul Szalamecha
Česká republika	Miroslav Singer
Slovenská republika	Jozef Makúch

Zdroj: (42)

3.7 Finanční zdroje MMF

3.7.1 Členská kvóta

Hlavním zdrojem finančních prostředků MMF jsou kvóty, které velmi výrazně odrážejí postavení jednotlivých členských států ve světové ekonomice. V současnosti činí celkové prostředky kvót US 327000000000 \$ (k 3/13/15)

Jestliže se země připojí k MMF, je jí přidělena počáteční kvóta ve stejném měřítku jako kvóty současných členů přibližně stejné ekonomické vyspělosti a charakteristiky. Členská kvóta vymezuje maximální finanční závazek vůči MMF, hlasovací sílu člena a vliv přístupu k financování MMF. Fond používá vzorec pro výpočet kvót, aby mohl posoudit pozici člena.

Po začlenění do MMF je země zavázána splatit $\frac{1}{4}$ členské kvóty v měnách jako je např.: dolar, jen, libra nebo euro. Zbytek, tedy $\frac{3}{4}$ kvót se splácí pomocí národní měny dané země.

Tabulka č. 5 Vývoj členských kvót v letech 1950 - 2003

Pořadí revize kvót	Rok revize kvót	Změna v %	Výše kvóty v mld. SDR	Podíl hospodářsky vyspělých zemí
1.	1950	0,00	8,70	77,80
2.	1955	0,00	8,90	76,80
3.	1960	0,00	14,60	76,10
4.	1965	30,70	20,90	73,20
5.	1970	35,40	28,80	72,50
6.	1976	33,60	39,00	68,00
7.	1978	50,00	60,70	64,50
8.	1983	47,50	90,00	69,90
9.	1990	50,00	135,20	61,00
10.	1995	0,00	145,00	61,00
11.	1998	45,00	212,00	61,60
12.	2003	0,00	217,30	61,60

Zdroj: (3)

Výše kvóty je každé členské zemi vyjádřena v SDR. Vychází se z hrubého domácího produktu (dále jen HDP) vybrané země, z průměrných ročních devizových plateb a příjmů, z variability běžných devizových příjmů a z průměrné výše měsíčních devizových rezerv dané země.

Výpočet kvót byl několikrát pozměněn, avšak v současné době je následující:

- Vážený průměr z HDP (váha 50%).
- Otevřenost (30 %).
- Ekonomická variabilita (15 %).
- Mezinárodní rezervy (5 %).
- „Kompresní faktor“.

Pro tento účel se HDP měří pomocí tzv. směsi HDP, která je založena na tržních směnných kurzech (váha 60%) a směnných kurzech (40 %). Vzorec také obsahuje tzv. „kompresní faktor“, který snižuje rozptyl mezi vypočítanými podíly kvót mezi členy.

3.7.2 Hodnocení kvót

Rada guvernérů provádí všeobecné průzkumy kvót v pravidelných pětiletých termínech. Jakékoli změny kvót musí být schváleny alespoň 85% většinou všech hlasů, avšak kvóta nemůže být změněna bez souhlasu jejího člena. Rada guvernérů reviduje kvóty z těchto důvodů:

Generální revize kvóty dovoluje, aby Fond posoudil přiměřenost kvóty, a to jak z hlediska rovnováhy členů z pohledu jejich finančních potřeb, tak pokud jde o jeho vlastní schopnost uspokojit tyto potřeby.

Obecný přehled dovoluje zvyšování kvót členů, aby potlačily změny v jejich pozicích v mezinárodní ekonomice. (17)

Tabulka č. 6 Vývoj výše kvót u vybraných členských států 1998 a 2015

	Země	1998	2015
		v mil. SDR	v mil. SDR
Hospodářsky vyspělé země, z toho:	USA	26 526,8	42 122,4
	Německo	8 241,5	14 565,5
	Japonsko	8 241,5	15 628,5
	Francie	7 414,6	10 738,5
	Velká Británie	7 414,6	10 738,5
Asijské a Africké země, z toho:	Čína	3 385,2	9 525,9
	Indie	3 055,5	5 821,5
Evropské země, z toho:	Rusko	4 313,1	5 945,4
	Ukrajina	997,3	1 372,0
	Polsko	988,5	1 688,4
	Česká republika	589,6	1 002,2
	Slovenská republika	257,4	427,5

Zdroj: (42) (3, s. 34)

3.7.3 Systém hlasování

Hlasovací systém Fondu je podobný jako u akciové společnosti, což spíše podporuje ekonomicky silnější země. Váha hlasování je přiměřená výši kvóty dané země. To znamená, že čím vyšší je kvóta země, tím vyšší je i podíl na hlasovacím právu.

Kvóta tedy do značné míry ovlivňuje hlasovací právo v rozhodování MMF. Hlasy každého člena jsou složeny ze základních hlasů plus jeden další hlas pro každou SDR 100 000 kvóty. (18)

Tabulka č. 7 Výše hlasování u vybraných členských států 2015

	Země	2015	
		Hlasy podle země	% hlasů
Hospodářsky vyspělé země, z toho:	USA	421 962	16,7
	Německo	146 393	5,8
	Japonsko	157 023	6,2
	Francie	108 123	4,3
	Velká Británie	108 123	4,3
Asijské a Africké země, z toho:	Čína	95 997	3,9
	Indie	58 953	2,3
Evropské země, z toho:	Rusko	60 192	2,4
	Ukrajina	14 458	6,6
	Polsko	17 622	0,7
	Česká republika	10 760	0,4
	Slovenská republika	5 013	0,2

Zdroj: (42)

3.7.4 Zvláštní čerpání - SDR

SDR (Special Drawing Rights) je speciální jednotná měna, kterou Fond využívá. SDR zastává úlohu hlavní rezervy aktiv MMF a odvozuje se od průměrných měn zemí, které se nejvíce zapojují do globálního obchodního systému. Patří sem zejména USA, Německo, Japonsko, Velká Británie a Francie. Fond uměle vytvořenou měnu přiděluje svým členům podle výše jejich členských kvót (viz. výše) (52)

3.7.4.1 Hodnota SDR

Původní hodnota SDR byla vyčíslena na 0,888671 gramů ryzího zlata, což znamená, že měly stejný výchozí poměr 1:1 (USD:SDR). Následně byla hodnota SDR určena pomocí měnového koše, který byl zaveden po rozpadu bretonwoodského systému.

Hodnota SDR je v současné době založena na měnovém koši, ve kterém jsou 4 hlavní měny – americký dolar, euro, japonský jen a anglická libra. Váhy se upravují každých pět let, aby se zajistilo, že potlačí podmíněný význam měn v celosvětovém obchodě. (15)

Tabulka č. 8 Váhy měn v měnovém koši platné od 1. 1. 2010

1. 1. 2010 měna	Váha měny v koši (v %)
americký dolar	41,9
euro	37,4
japonský jen	9,4
anglická libra	11,3

Zdroj: (43)

3.7.4.2 Podmínky pro zařazení do měnového koše

Nynější kritéria pro zařazení do měnového koše byla přijata výkonnou radou v roce 2000. Ta rozhodla, že koš bude obsahovat 4 měny, které jsou vydané členy nebo měnové unie. Tyto měny se zařadí do koše pod tou podmínkou, že jejich vývoz byl nejvyšší za posledních pět let a měna byla Fondem stanovena jako „volně použitelná“.

3.7.4.3 Rozšíření měnového koše

Podle zasedání výkonné rady v listopadu 2015 bude tento koš rozšířen k 1. 10. 2016 o další měnu, tedy pátou v pořadí, čínský renmimbi (RMB). Rada věří, že tento rozšířený koš bude o něco stabilnější a reprezentativnější. Administrace bude sice o něco složitější, ale zvládnutelná.

Tabulka č. 9 Váhy měn v měnovém koši platné od 1. 10. 2016

1. 10. 2016 měna	Váha měny v koši (v %)
americký dolar	41,7
euro	30,9
japonský jen	8,3
anglická libra	8,1
čínský renmimbi	10,9

Zdroj: vlastní zpracování dle (14)

3.7.4.3.1 Důsledky rozšíření koše

Zařazením čínského renminbi (RMB) do košíku je první velkou změnou od roku 1980, kdy se měnový koš snížil z původních 16 měn na 5. Mimo jiné v roce 1999 nahradilo euro měnu Deutsche Mark a francouzský frank.

Zahrnutím RMB se zvýší atraktivita SDR jako mezinárodního rezervního aktiva. Koš se tímto ošetří a jeho složení se stane více stabilním na základě významných světových měn. Avšak zařazení RMB do koše také znamená, že RMB bude zahrnut do výpočtu SDR úrokové sazby, spolu se změnami postupů pro výměnu měny mezi Čínou a Fondem. To bude mít dopad také na chování budoucích transakcí Fondu, které mohou být provedeny v RMB, hned jak se RMB určí za volně použitelnou měnu dnem účinnosti 1. října 2016 (14)

3.7.5 Cizí zdroje získané na základě Všeobecné dohody o zápůjčce (GAB) a Nové dohody o zápůjčce (NAB)

GAB (Všeobecná dohoda o zápůjčce) byla podepsána členy USA, Velkou Británií, Belgií, Kanadou, Itálií, Francií, Japonskem, Nizozemskem a národními bankami Švédska a Německa v roce 1962. Dále se k GAB v roce 1964 přidalo Švýcarsko. Tato dohoda, ke které se dané země upsaly, obsahovala podmínku. Podepsané země musely propůjčit MMF svou národní měnu do domluvené částky 6,4 mld. SDR. To pomohlo k poskytnutí peněz zemi, která měla dohodu podepsanou.

GAB se upravuje každých pět let. Domluvená částka se v roce 1983 zvýšila na 17 mld. SDR a přidalo se dalších 1,5 mld. SDR z účasti Saudské Arábie. Bylo také odsouhlaseno, že tyto finanční zdroje se mohou propůjčit i státům, které nejsou v Dohodě. Všeobecná dohoda o zápůjčce byla naposledy využita v minulém století v roce 1998 Ruskem.

Tabulka č. 10 Účastníci Všeobecné dohody o zápůjčce a jejich částky

Země	Původní GAB (1962 - 1983) v mil. SDR	Zvýšená GAB (1983 - současnost) v mil. SDR
Belgie	143	595
Kanada	165	2 380
Německá národní banka	1 476	1 700
Francie	395	1 105
Itálie	235	2 125
Japonsko	1 161	850
Švédská národní banka	244	383
Švýcarská národní banka	79	1 020
Velká Británie	565	1 700
USA	1 883	4 250
Celkem	6 344	1 700
Saudská Arábie	-	1 500

Zdroj: (8)

NAB (Nová dohoda o zápůjčce) vstoupila v platnost v listopadu 1998 v důsledku obav, aby se neopakovaly předchozí finanční krize 90. let. V této dohodě se 25 států zaručilo, že poskytnou MMF potřebnou finanční částku, která může dosahovat až 34 mld. SDR. NAB byla poprvé použita v prosinci 1998 za účelem financování Brazílie, kdy Fond požadoval 9,1 mld. SDR, bylo však využito pouze 2,9 mld. SDR.

V současnosti tuto Dohodu využívá 38 členských států a institucí, kromě skupiny rozvíjejících se zemí na trzích. NAB se používá v situacích, kde Fond vyžaduje doplnit kvótu zdroje za účelem poskytnutí úvěru. Z původních 34 mld. SDR se zdroje MMF zvýšily až na 370 mld. SDR, což je asi 520 000 000 000 \$. (8)

Tabulka č. 11 Účastníci Nové dohody o zápůjčce a jejich částky

Země	Částka (v mil. SDR)	Země	Částka (v mil. SDR)
Austrálie	4 370,41	Korea	6 583,44
Rakousko	3 579,24	Kuvajt	341,29
Chilská národní banka	1 360,00	Lucembursko	970,59
Portugalská národní banka	1 542,13	Malajsie	340,00
Izraelská národní banka	500,00	Mexiko	4 994,76
Belgie	7 861,85	Nizozemí	9 043,72
Brazílie	8 740,82	Nový Zéland	624,34
Kanada	7 624,43	Norsko	3 870,94
Čína	31 217,22	Filipínská národní banka	340,00
Kypr	340,00	Polská národní banka	2 530,00
Dánská národní banka	3 207,78	Rusko	8 740,82
Německá národní banka	25 370,81	Saudská Arábie	11 126,03
Finsko	2 231,76	Singapur	1 276,52
Francie	18 657,38	Jižní Afrika	340,00
Řecko	1 654,51	Španělsko	6 702,18
HongKongská národní banka	340,00	Švédská národní banka	4 439,74
Indie	8 740,82	Švýcarská národní banka	10 905,42
Irsko	1 885,52	Thajsko	340,00
Itálie	13 578,03	Velká Británie	18 657,38
Japonsko	65 953,20	USA	69 074,27
Celkem			369 997,36

Zdroj: (8)

3.7.6 Půjčky sjednané bilaterálně s centrálními bankami nebo vládami členských zemí

Mezi další zdroje, jež může MMF dostat, patří úvěry, které jsou sjednané podle dohod mezi národními bankami a vládami členských států. Prvotně měl MMF používat ke svým aktivitám jenom vlastní zdroje, které tvořily splacené podíly států. Vzhledem k tomu, že se rozšiřovala členská základna hlavně o hospodářsky vyzrálé státy, navyšovaly se i potřeby zvýšeného využívání zdrojů. MMF tedy začal používat následně i cizí zdroje. Používání má ale striktní pravidla; cizí zdroje se mohou použít jen v mimořádných situacích. Pravidla, která musí Fond dodržet, stanoví, že používání je jenom prozatímní, velikost čerpání cizích zdrojů nesmí přesáhnout 60 % a nejvyšší suma je asi 60 % z celkové částky členských kvót. (4)

3.7.7 Zlaté rezervy

Zlaté rezervy Fondu představují přibližně 90 500 000 trojských uncí, což je asi 2 814,1 tun. To znamená, že MMF patří mezi největší oficiální držitele zlata na světě. Články dohody Fondu však přísně omezily používání tohoto zlata. Pokud ovšem 85% většina členských států schválí používat zlato, může Fond prodávat nebo přijímat zlato od členských zemí. Fond má však zakázáno podílet se jakýmkoli způsobem na nákupu zlata a zapojovat se do jiných transakcí se zlatem.

Mezinárodní měnový fond podepsal v prosinci 2010 prodej zlata v množství 403,3 tun, což je jedna osmina jeho vlastnictví. Tento prodej povolila v září 2009 Výkonná rada, aby se předešlo oslabení trhu. Peníze z prodeje byly využity k zajištění dotací pro financování zemí s nízkými příjmy. (7)

3.8 Současné aktivity MMF

Od doby založení MMF se žádné cíle nezměnily, ale došlo k vývoji a rozmachu činností, aby Fond naplňoval potřeby a požadavky svých členských zemí a potřeby stále se vyvíjející světové ekonomiky.

3.8.1 Dohled MMF

Fond dohlíží na mezinárodní měnový systém a sleduje ekonomickou a finanční politiku 188 členských států. Součástí celého tohoto procesu jsou i upozornění MMF na možná rizika spojená se stabilitou a rady, jak upravit měnovou politiku jednotlivých států. Tímto způsobem Fond plní jeden ze svých cílů; podporuje výměnu zboží, služeb a kapitálu mezi státy a tím udržuje růst ekonomiky. Dále Fond poskytuje poradenství v oblasti měnové politiky. (10)

3.8.2 Půjčky MMF

Základní odpovědností Fondu je poskytovat svým členům půjčky, pokud se daný stát potýká se skutečným nebo potencionálním problémem s platební bilancí. Státy pomocí úvěru mohou:

- Obnovit své devizové rezervy.
- Stabilizovat své měny.
- Dále platit za dovozy.
- Obnovit podmínky pro znovuzískání hospodářského růstu.

Největšími současnými dlužníky jsou Portugalsko, Řecko, Irsko a Ukrajina

3.8.2.1 Kdy si může členská země půjčit od MMF

Členská země může požádat Fond o pomoc, pokud potřebuje finanční podporu ohledně své platební bilance. To znamená, že nemůže zajistit dostatečné financování za přijatelné podmínky pro vedení svého mezinárodního obchodu (např. dovoz, vnější dluh, odkupy) při zachování dostatečné rezervy do budoucna. Fond poskytne úvěr, tzv. polštář, který pomůže učinit takové reformy, které daná země musí uskutečnit, aby došlo k odstranění problémů platební bilance a obnovení podmínek pro hospodářský růst.

Povaha půjček se časem významně změnila. V minulosti Fond poskytoval již několik úvěrů, např. v roce 1970, kdy došlo k ropnému šoku, nebo za dluhové krize v roce 1980. Hluboká krize v Latinské Americe a Turecku měla za následek zvýšení poptávky po zdrojích MMF. Poslední velká půjčka, kdy opět musel zasáhnout Fond, byla na konci roku 2008 v důsledku celosvětové finanční krize. (11)

3.8.2.2 Politika tranší

Na základě prvotních Článků dohody mohly země od Fondu dostat pouze jedinou poskytovanou pomoc, kterou byla právě tranše. Jednalo se zejména o získávání tzv. Úvěrové tranše a Rezervní tranše.

3.8.2.2.1 Úvěrová tranše (Stand – By Arrangements)

Tato tranše je schválená tak, aby pomohla členským zemím vyřešit jejich krátkodobé problémy s platební bilancí. Délka trvání tranše je 12 – 24 měsíců a její splatnost je 3,25 – 5 let od začátku čerpání. (53)

Tabulka č. 12 Stand – By Arrangements (SBA) (v tis. SDR)

Země	Datum sjednání	Splatnost	Celková částka	Nesplaceno
Gruzie	30. 7. 2014	29. 7. 2017	100 000	20 000
Honduras	3. 12. 2014	2. 12. 2017	77 700	77 700
Keňa	2. 2. 2015	1. 2. 2016	352 820	352 820
Kosovo	29. 7. 2015	28. 5. 2017	147 500	119 400
Srbsko	23. 2. 2015	22. 2. 2018	935 400	935 400
Celkem			1 613 420	1 505 320

Zdroj: (40)

3.8.2.2.2 Rezervní tranše

Rezervní tranše vystřídala předešlou Zlatou tranší, kdy mohly státy získávat cizí měnu do hodnoty zlaté části kvóty. To znamená, že země mohla získávat finance až do 25% výše kvóty, která byla ve směnitelné měně. Tato tranše je v podstatě rezervní vklad, protože se jedná o nepodmíněné získávání, nejeví se tedy jako dluh k Fondu a není tedy zatížena žádnými poplatky s výjimkou manipulačních poplatků. Vklad tedy může být kdykoli členem využit.

3.8.2.3 Úvěrové nástroje

MMF v průběhu let vyvinul různé nástroje a půjčky, které jsou přizpůsobivé ke konkrétní situaci. Zvýhodněné úvěry jsou poskytovány zejména pomoci flexibilní úvěrové linky (FCL), preventivní a úvěrové linky (PPL) a dále Extended Fund Facility (EFF), což se využívá zejména při střednědobých potřebách. Fond může také poskytnout rychlou intervenci pomocí systému rychlého finančního nástroje (RFI) všem svým zemím, které čelí nečekaným problémům s platební bilancí. Všechny tyto úvěry podléhají úrokové sazbě MMF, sazbě za spotřebitelský úvěr založený na SDR úrokové sazbě. Maximální částka, kterou si členská země může půjčit, je známá jako přístupová mez. Liší se podle typu úvěru, ale většinou je to násobek členské kvóty. (11)

3.8.2.3.1 Flexibilní úvěrové linky (FCL)

FCL jsou navrženy pro státy se stabilními základy měnové politiky a záznamů o jejím provádění. FCL jsou schvalovány na žádost členské země, pro země, které splňují předem nastavená kvalifikační kritéria. Délka půjčky je 1 – 2 roky. (19)

Tabulka č. 13 Flexibilní úvěrové linky (FCL) (v tis. SDR)

Země	Datum sjednání	Splatnost	Celková částka	Nesplaceno
Kolumbie	17. 6. 2015	16. 6. 2017	3 870 000	3 870 000
Mexiko	26. 11. 2014	23. 11. 2016	47 292 000	47 292 000
Polsko	14. 1. 2015	13. 1. 2017	15 500 000	15 500 000
Celkem			3 235 100	3 235 100

Zdroj: (40)

3.8.2.3.2 Preventivní a úvěrové půjčky (PPL)

PPL jsou pro státy se stabilními základy politiky a záznamem o provádění této politiky. Pro získání PPL nemusí stát splňovat kvalifikační kritéria jako u FCL. Doba trvání je v rozmezí 6 měsíců až 2 let. (20)

Tabulka č. 14 Preventivní a úvěrové linky (v tis. SDR)

Země	Datum sjednání	Splatnost	Celková částka	Nesplaceno
Maroko	28. 7. 2014	27. 7. 2016	3 235 100	3 235 100
Celkem			3 235 100	3 235 100

Zdroj: (40)

3.8.2.3.3 Rozšířena facilitita (EFF)

Toto opatření napomáhá zemím řešit střednědobé až dlouhodobější problémy s platební bilancí, které vyžadují rozsáhlejší ekonomické reformy. Jeho využití se výrazně zvýšilo v posledních letech, kdy došlo k ekonomické krizi. Splatnost je 4 – 10 let od jeho vydání. (21)

Tabulka č. 15 Extended Fund Facility (EFF) (v tis. SDR)

Země	Datum sjednání	Splatnost	Celková částka	Nesplaceno
Albánie	28. 2. 2014	27. 2. 2017	295 420	172 340
Arménie	7. 3. 2014	6. 5. 2017	82 210	46 990
Kypr	15. 5. 2013	14. 5. 2016	891 000	198 000
Řecko	15. 3. 2012	14. 3. 2016	23 785 300	13 560 800
Jamajka	1. 5. 2013	30. 4. 2017	615 380	141 610
Pákistán	4. 9. 2013	3. 9. 2016	4 393 000	793 000
Seychely	4. 6. 2014	3. 6. 2017	11 445	4 905
Ukrajina	11. 3. 2015	10. 3. 2019	12 348 000	7 619 900
Celkem			42 421 755	22 537 545

Zdroj: (40)

3.8.2.3.4 Rapid Financing Instrument (RFI)

RFI poskytuje rychlou finanční pomoc, kterou potřebují ty země, které se potýkají s urgentními problémy s platební bilancí. Roční limit je 50 % kvóty a kumulativní limit je 100 % kvóty. Nouzové úvěry jsou spláceny 3 – 5 let. (22)

3.8.3 Technická asistence

Tato technická asistence je zejména poskytována členskými centrálními bankám a vládám. Probíhá pomocí školení prostřednictvím různých praktických kurzů zaměřených na rozvoj politiky, praktických workshopů a seminářů. Fond také pracuje v úzké spolupráci s poskytovateli vzdělávání a technické pomoci a s dárcovskými partnery. MMF poskytuje pomoc v oblastech své hlavní expertizy, kam spadá: makroekonomická politika, daňová politika, správa příjmů, řízení výdajů, měnová politika, systém směnných kurzů, stabilita finančního sektoru, legislativní rámec a makroekonomické a finanční statistiky. Zejména události v posledních letech posílily mezinárodní finanční systém a fiskální dluhovou politiku tím, že vznikly větší požadavky na technickou pomoc Fondu.

Členské země například požádaly o pomoc při zjištění nedostatků v rámci finančního sektoru v rámci společného programu MMF a Světové banky a při přijetí a dodržování mezinárodních norem a kódů pro finanční, fiskální a statistické řízení. (12)

3.8.3.1 Normy a kódy

Normy a kódy jsou osvědčená kritéria postupů. MMF a Světová banka uznávají mezinárodní normy ve 12 oblastech politiky, které souvisejí s jejich prací. Tyto dvě organizace posuzují, zda se dané normy dodržují, a dále členskými zemím pomáhají při provádění reforem podle potřeb. Světové banky i Fond mají za svůj cíl zvýšit hospodářskou a finanční stabilitu posílením domácích hospodářských a finančních institucí.

Seznam norem ve 12 oblastech politiky, které se dále rozdělují do tří skupin:

1. Politika transparentnosti
 - Data.
 - Fiskální politika.
 - Měnová a finanční politika.
2. Regulace a dohled finančního sektoru
 - Bankovní dohled.
 - Dohled na cenné papíry.
 - Pojišťovací dohled.
3. Institucionální a tržní infrastruktura
 - Krize rozlišení a pojištění vkladů.
 - Insolvence věřitelských práv.
 - Hospodářská spolupráce a rozvoj.
 - Účetnictví a audit.
 - Infrastruktura finančního trhu.
 - Čistý trh. (13)

3.8.4 Prevence krizí

Ekonomické a finanční krize mají různé podoby. Úkolem Fondu je pomáhat zemím, které postihla krize, a poskytnout jim dostatečnou finanční podporu, aby docházelo k obnovení hospodářského růstu a stability. Nejlepší opatření proti krizi je prevence. MMF přináší preventivní finanční pomoci a tím zabraňuje rizikům v podobě finanční krize. Fond v posledních letech uspokojil měnící se potřeby svých členských států a vyvinul velmi funkční úvěrové nástroje. (viz výše)

3.8.4.1 Příčiny krize

Důvody, proč krize přicházejí, jsou velmi složité, ale dají se rozdělit na dvě hlavní skupiny:

Tuzemskými (vnitřními) faktory jsou nevyhovující fiskální a měnová politika, která může vést k velké ekonomické nerovnováze, dále směnný kurz nastavený na nepřiměřenou úroveň, která může vést až k narušení konkurenceschopnosti a v neposlední řadě může přinést ekonomický úpadek.

Mezi vnější faktory zahrnujeme od problémů spojených přírodními katastrofami až po velké rozmezí cen zboží. Tyto faktory jsou typické pro běžné krize, které nejvíce postihují právě země s nízkými příjmy. Ty mají totiž omezenou schopnost připravit se na tyto velké změny a mají úzký rozsah vývozních produktů. Avšak problémy nemusejí mít jenom země s nízkými příjmy, do problémů se mohou dostat i země, které mají zdravou ekonomiku.

Je jedno, jestli krize vyvolávají vnitřní či vnější faktory, důležité je, že krize mohou mít mnoho různých podob:

- Saldo platební bilance.
- Platební neschopnost či nelikvidní finanční instituce.
- Nadměrné fiskální zadlužení a velký deficit.

Země přicházejí do Fondu se žádostmi pomoc i s více než jedním typem krize najednou. Krize má všeobecně za důsledek vyšší nezaměstnanost, větší nejistotu a nižší příjmy, jež způsobují velký hospodářský pokles. V některých akutních krizových situacích je změna státního dluhu nevyhnutelná. (9)

3.8.5 Pomoc nízkopříjmovým zemím

Nízkopříjmové země si mohou od Fondu půjčovat za zvýhodněné podmínky prostřednictvím Extended Credit Facility (ECF). Stand- By Credit Facility (SCF) a Rapid Credit Facility (RCF). Tyto zvýhodněné půjčky mají do konce roku 2016 nulové úrokové sazby. Úvěry vstoupily v platnost v lednu 2010 v rámci snižování chudoby ve světě jako část širší reformy. Výsledkem by měly být pružnější a přizpůsobivější způsoby pomoci, zohledňující metody rozdíly v potřebách zemí s nízkými příjmy.

3.8.5.1 Rozšířená úvěrová facilitata (ECF)

Tato půjčka je určena pro snížení chudoby a růst ekonomiky. Je to hlavní nástroj MMF pro poskytování střednědobé podpory zemím s nízkými příjmy a s dlouhodobými problémy s platební bilancí. Financování v současnosti přináší nulovou úrokovou sazbu s dobou odkladu 5 let a konečnou splatností až 10 let. (23)

Tabulka č. 16 Úvěry ECF na snížení chudoby (v tis. SDR)

Země	Datum sjednání	Splatnost	Celková částka	Nesplaceno
Burkina Faso	27. 12. 2013	26. 12. 2016	51 170	23 040
Burundi	27. 1. 2012	31. 3. 2016	40 000	10 000
Chad	1. 8. 2014	31. 7. 2017	106 560	52 630
Ghana	3. 4. 2015	2. 4. 2018	664 200	498 150
Grenada	26. 6. 2014	25. 6. 2017	14 040	6 000
Guinea	24. 2. 2012	31. 3. 2016	173 655	36 720
Guinea-Bissau	10. 7. 2015	9. 7. 2019	17 040	14 200
Haiti	18. 3. 2015	17. 5. 2017	49 140	42 120
Kyrgyzská republika	8. 4. 2015	7. 4. 2018	66 600	47 572
Libérie	19. 11. 2012	18. 2. 2016	83 980	14 770
Malawi	23. 7. 2012	22. 5. 2016	104 100	39 020
Mali	18. 12. 2013	17. 12. 2016	30 000	8 000
Niger	16. 3. 2012	31. 12. 2016	120 085	24 680
Sao Tome & Principe	13. 7. 2015	12. 7. 2018	4 440	3 806
Sierra Leone	21. 10. 2013	20. 10. 2016	186 660	48 880
Šalamounovy ostrovy	7. 12. 2012	31. 3. 2016	1 040	297
Jemen	2. 9. 2014	1. 9. 2016	365 250	316 500
Celkem			2 077 960	1 186 385

Zdroj: (40)

3.8.5.2 Pohotovostní úvěrová facilitita (SCF)

Poskytuje finanční pomoc pro země s nízkými příjmy, které mají krátkodobé problémy s platební bilancí. Splatnost se pohybuje kolem 8 let.

3.8.5.3 Rychlá úvěrová facilitita (RCF)

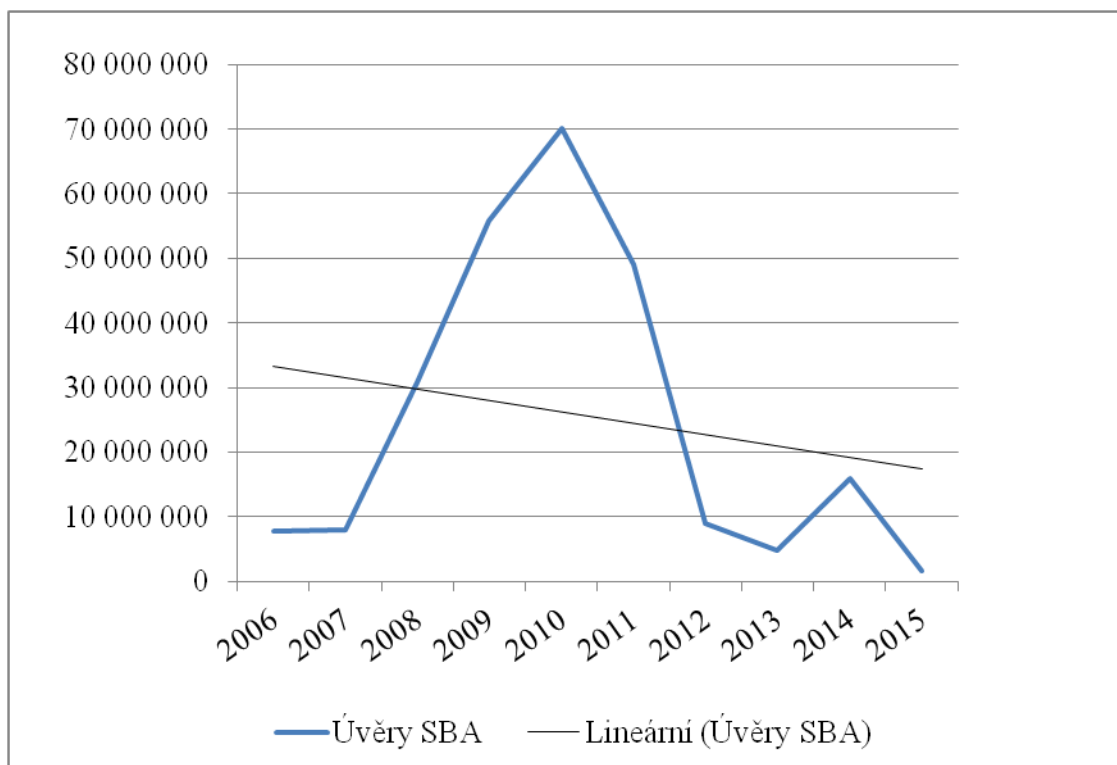
Poskytuje rychlou finanční pomoc s omezeností na země s nízkými příjmy, které čelí naléhavé situaci ohledně platební bilance. RCF má bezúročné období na 5 let a konečná splatnost úvěru je 10 let. (11)

4 Praktická část

Praktická část se bude věnovat současným úlohám MMF, které spočívají v poskytování půjček zemím, které se potýkají s finanční krizí. Výsledkem bude zhodnocení a odhad budoucí hodnoty těchto půjček.

4.1 Úvěrová tranše (Stand – By Arrangements)

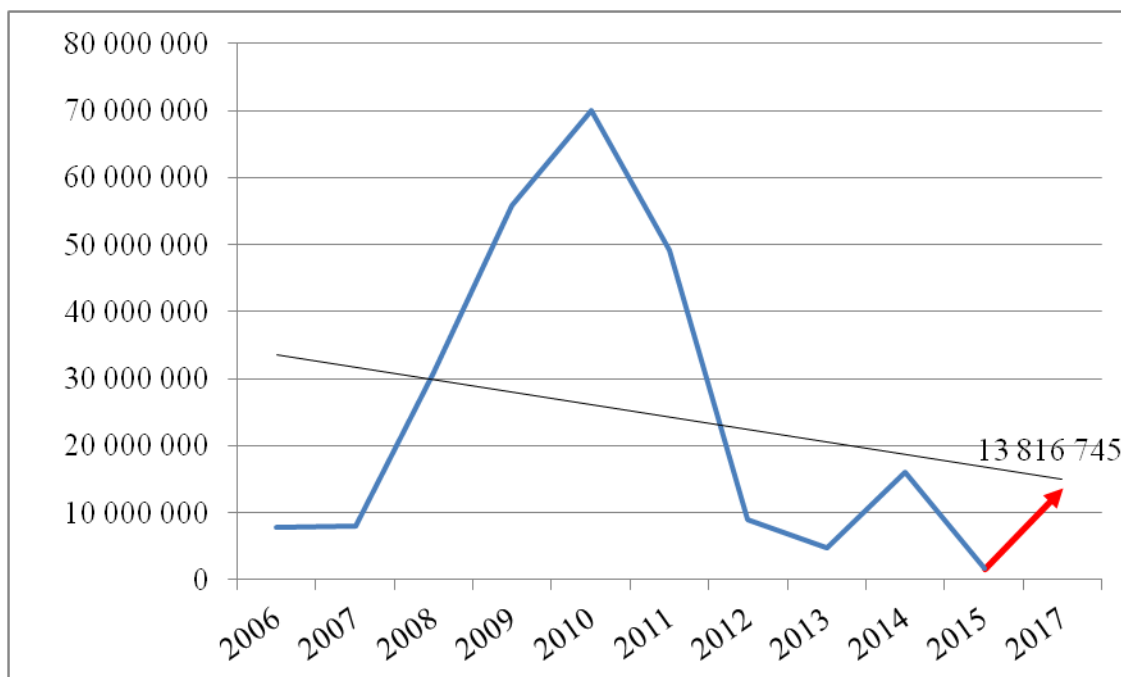
Obrázek č. 2 Vývoj úvěrů SBA v letech 2006 – 2015 (v tis. SDR)

Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

Z grafu je zřejmé, že trend úvěrové tranše je klesající. To znamená, že počet zemí, které potřebují krátkodobou pomoc se svojí platební bilancí, se snižuje. Tato skutečnost naznačuje zlepšení ekonomik daných zemí. Průměrný absolutní přírůstek je v záporných číslech tedy – 686 495 tis. SDR a průměrný koeficient růstu je 0,8395. V roce 2017 můžeme očekávat hodnotu okolo **13 816 745 tis. SDR**.

Obrázek č. 3 Vývoj úvěrů SBA v letech 2006 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)

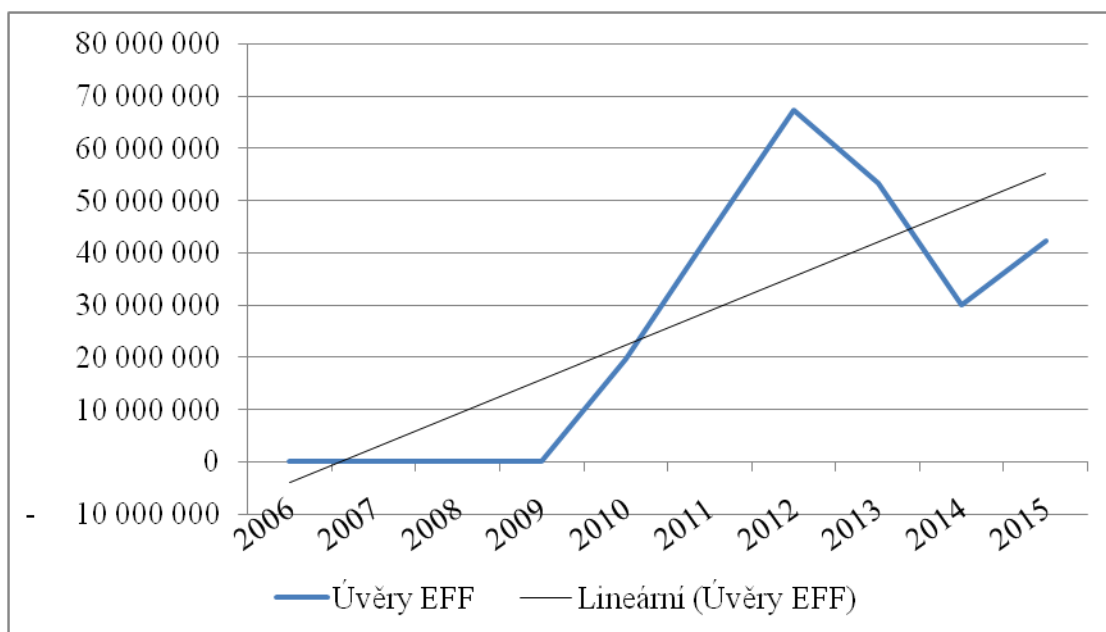
Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

K nejrozsáhlejšímu poskytování půjček došlo v letech 2008 – 2012, a to zejména zemím jako jsou Řecko, Rumunsko, Irák nebo Pákistán. Všechny tyto země se zavázaly, že budou zodpovídat za reformy důchodového systému, systému mezd ve veřejném sektoru, za snížení nezaměstnanosti a reformy zdravotnického systému. Kromě Řecka, jehož půjčky nadále spadají do rozšířené facility (EFF), se těmto zemím podařilo splatit své dluhy a vytvořit si stabilní ekonomiku. (70)

Vzhledem k této praxi se může očekávat snižování dluhů zemí, které mají krátkodobé problémy s platební bilancí.

4.2 Rozšířena facilitita (EFF)

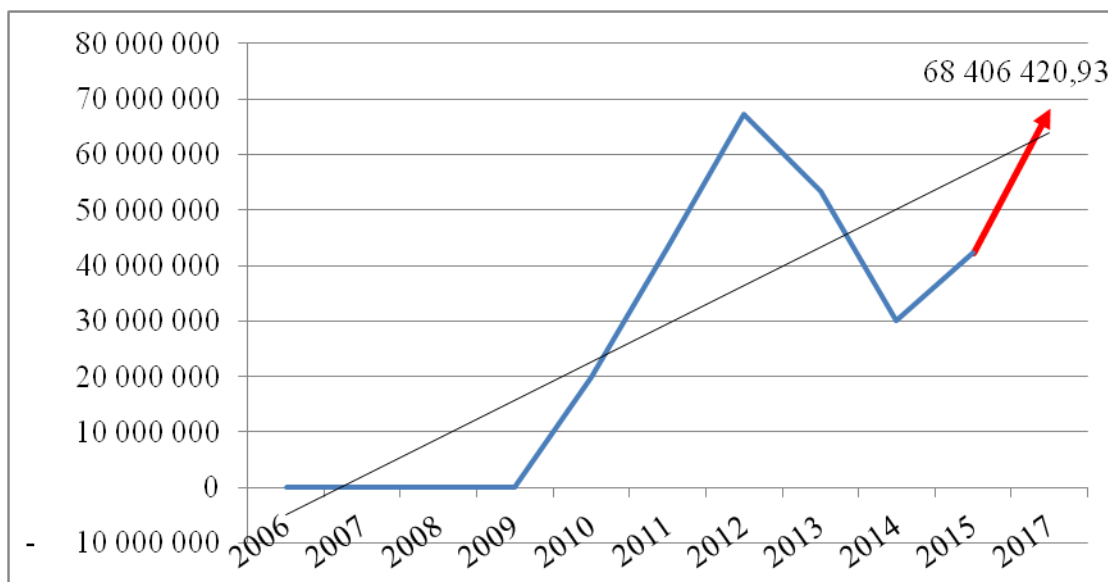
Obrázek č. 4 Vývoj úvěrů EFF v letech 2006 – 2015 (v tis. SDR)

Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

Z tohoto grafu vyplývá, že stále více zemí využívá úvěrů s rozšířenou facilitou. Rostoucí trend má za následek, že země potřebují stále více peněz na reformy týkající se dlouhodobých problémů s jejich platební bilancí. Velký nárůst byl zaznamenán v letech 2009 – 2013 vzhledem k ekonomické krizi. Průměrný roční absolutní přírůstek je přibližně kolem 4 079 667 mil. SDR a koeficient růstu se pohybuje kolem 7,92 %. Do roku 2017 můžeme tedy počítat s navyšující se hodnotou, která bude kolem **68 406 420,93 mil. SDR**.

Obrázek č. 5 Vývoj úvěrů EFF v letech 2006 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)

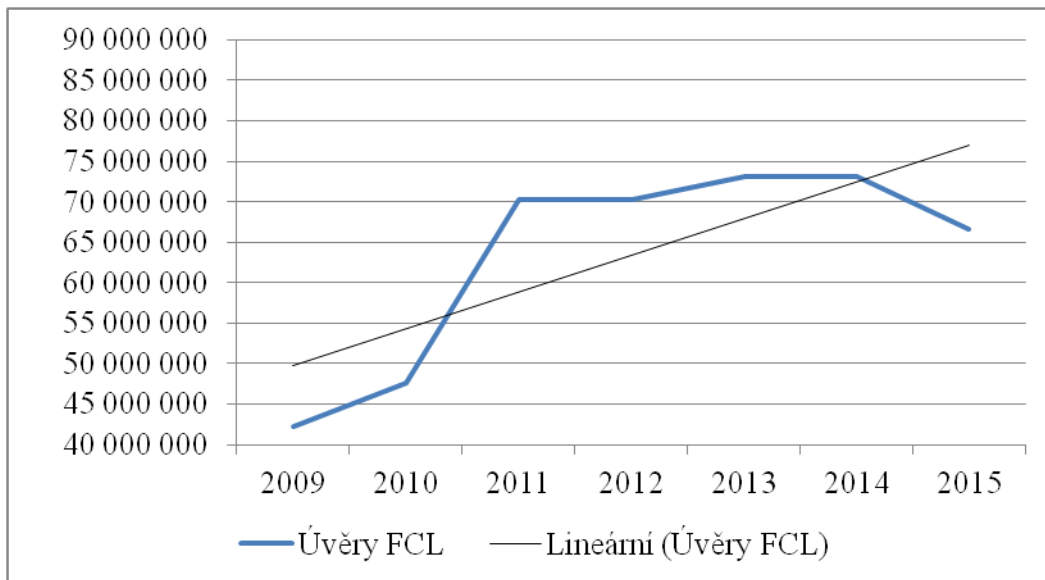
Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

Velkou roli v těchto úvěrech hraje Řecko. I když tato země podstoupila spoustu rozsáhlých opatření a reforem, je její situace stále velmi špatná a nadále se počítá se zvyšováním dluhu Řecka. Hluboká hospodářská recese, nepříznivé sociální prostředí, vysoký veřejný dluh nebo nedostatečně kapitalizovaný bankovní sektor vedly k diskuzi, zda Řecko zůstane v eurozóně. Navzdory všemu zůstalo. Hlavní prioritou je nyní zvýšení konkurenceschopnosti, zajištění stability finančního sektoru a důvěry vkladatelů. Přes Řecko nyní cestuje spousta imigrantů, kteří se snaží dostat do Evropy. To značně ovlivňuje situaci a pozastavení některých reforem. (68)

Řecko tedy dostává a nadále bude dostávat peníze na pokračování reforem a řešení uprchlické krize.

4.3 Flexibilní úvěrové linky (FCL)

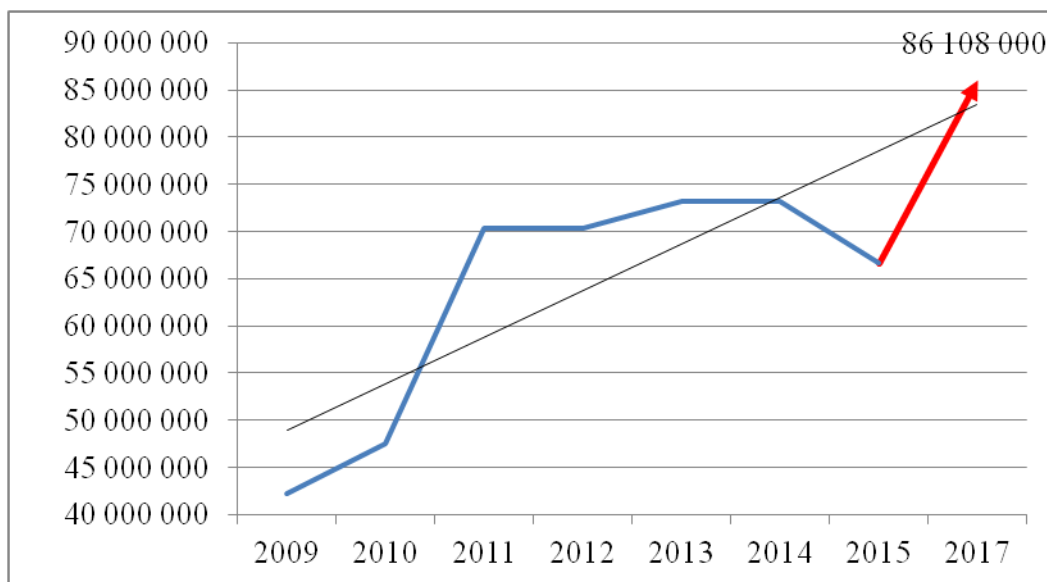
Obrázek č. 6 Vývoj úvěrů FCL v letech 2009 – 2015 (v tis. SDR)

Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

Z tohoto grafu vyplývá, že stále více zemí si hlídá svoje okolí a radši se pojistí finančními prostředky. Tyto flexibilní linky jsou totiž zaměřeny na prevenci krizi z okolních států. Proto také průměrný roční přírůstek je 4 079 666,67 tis. SDR a koeficient růstu 1,0792. S tímto rostoucím tempem bude za dva roky hodnota úvěru **86 108 000 tis. SDR**.

Obrázek č. 7 Vývoj úvěrů FCL v letech 2009 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)

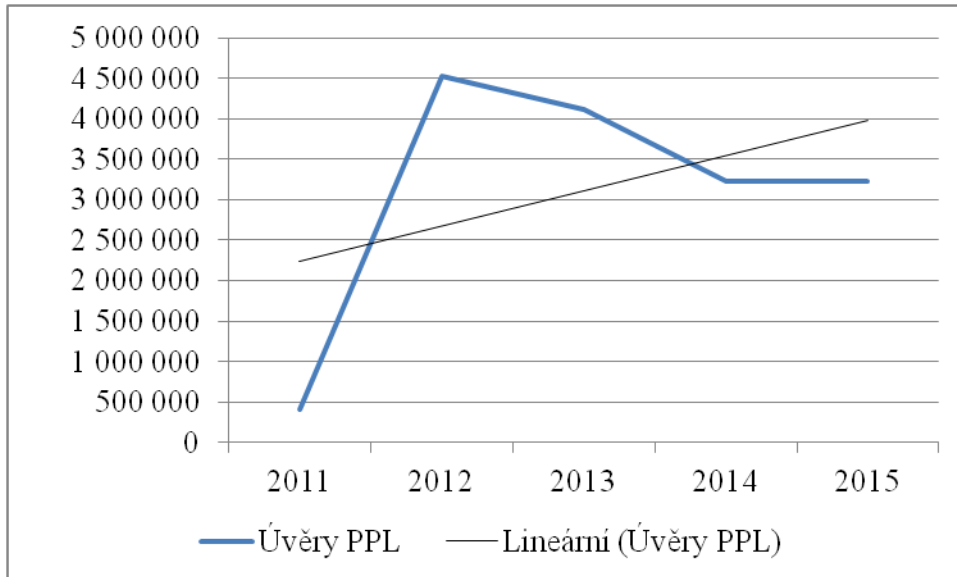
Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

Tyto půjčky byly v posledních letech poskytnuty zejména Polsku, Mexiku a Kolumbii. Ekonomika Polska potřebovala posílit, a to hlavně v oblasti zaměstnanosti, inflace a bankovního sektoru. Mexiko stále bude potřebovat pomoc od MMF, i když se jeho inflace blíží již k požadované hodnotě, musí pokračovat ve snižování veřejného dluhu k HDP. (66) (67)

Obě tyto země předpokládají v budoucnu stálé využití této pomoci, tudíž lze očekávat nárůst hodnoty.

4.4 Preventivní a úvěrové půjčky (PPL)

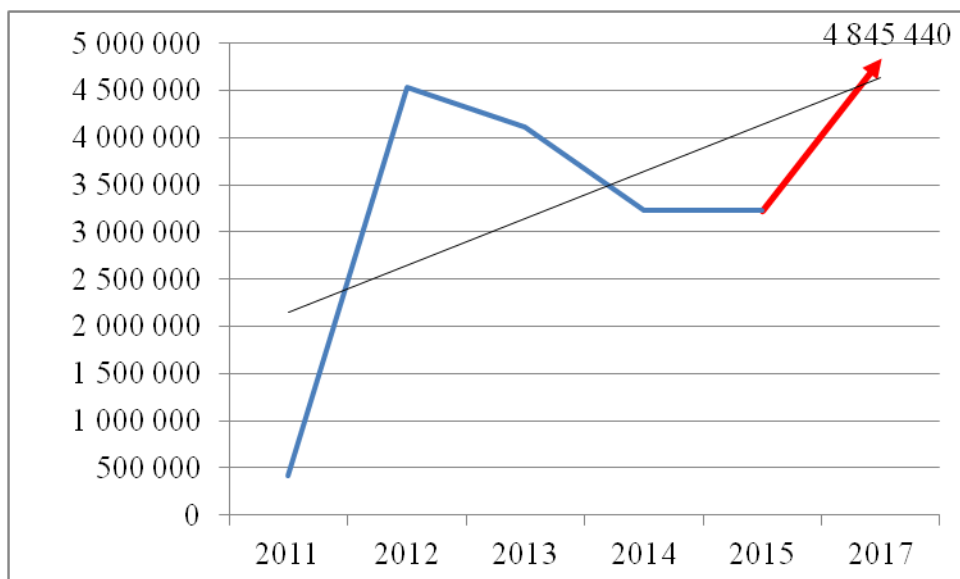
Obrázek č. 8 Vývoj úvěrů PPL v letech 2011 – 2015 (v tis. SDR)

Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

Postupný růst těchto půjček zapříčiňují velké obavy států o jejich ekonomiky. Preventivní půjčky si může teoreticky pořídit každá členská země, která má záznamy o své politice i finanční situaci a není hodnocena podle žádných kritérií, tudíž členské státy si pro jistotu preventivně půjčí. V současnosti je průměrný roční absolutní přírůstek okolo 705 425 tis. SDR a koeficient růstu 1,6726. Hodnota v roce 2017 vyšplhá na **4 845 440 tis. SDR**.

Obrázek č. 9 Vývoj úvěrů PPL v letech 2011 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)

Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

Od roku 2011 tyto půjčky využívá členská země Maroko. Ekonomická situace byla sice pevná, ale světová ekonomika v roce 2011 byla velice nestabilní. Důvodem bylo rozšiřování eurozóny a výrazné změny cen ropy. (64)

Vzhledem k tomu, že tato země je závislá na exportu fosfátů zejména do Evropy, Číny a USA, lze předpokládat, že tyto částky budou narůstat.

Maroko ovšem také uvedlo, že nemá v plánu tyto půjčky čerpat, pokud nebudou zapotřebí. (64)

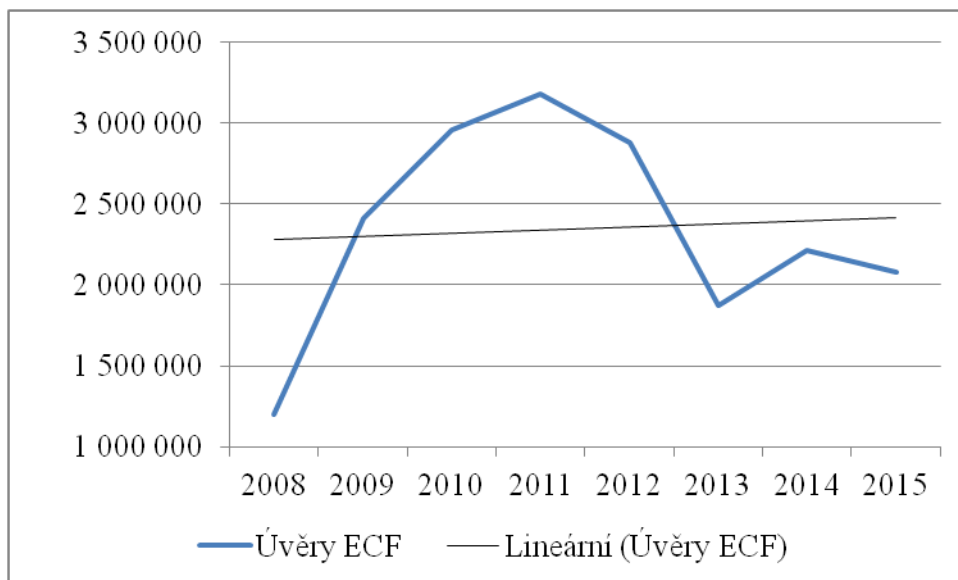
Tabulka č. 17 Zahraniční obchod Maroka v letech 2009 – 2014 (v mil. MAD)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vývoz	113 020	149 583	174 994	184 650	185 387	200 013
Dovoz	263 981	297 963	357 770	386 127	383 720	386 117
Saldo	-150 962	-148 380	-182 776	-201 477	-198 333	-186 104

Zdroj: (63)

4.5 Rozšířená úvěrová facilitita (ECF)

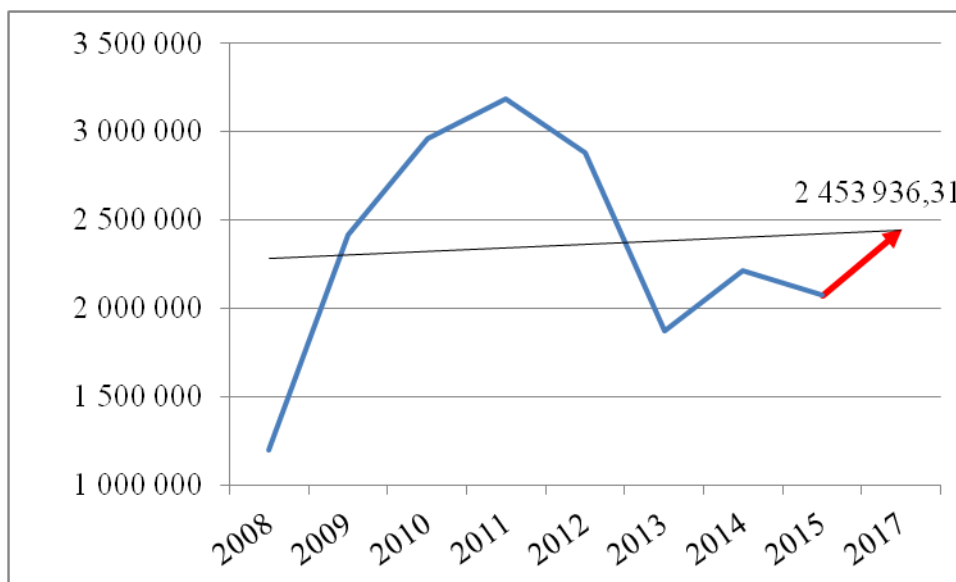
Obrázek č. 10 Vývoj úvěrů ECF v letech 2008 – 2015 (v tis. SDR)

Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

Tento graf vystihuje půjčky zemím s nízkými příjmy. Lineární trend je zde mírně rostoucí, což je velmi přijatelná situace vzhledem k tomu, že nyní Fond poskytuje tyto půjčky s nulovou úrokovou sazbou. Průměrný absolutní přírůstek je 125 903,8571 tis. SDR a průměrný koeficient růstu je okolo 8,20 %. V roce 2017 se může očekávat hodnota velmi přívětivá **2 453 936,31 mil. SDR**.

Obrázek č. 11 Vývoj úvěrů ECF v letech 2008 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)

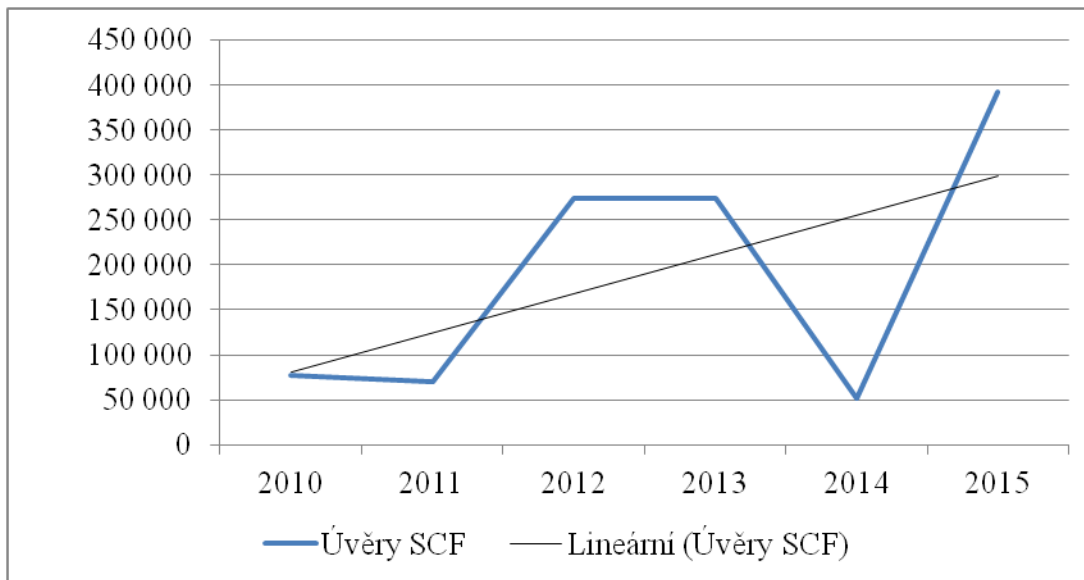
Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

Země západní Afriky, zejména Libérie, Guinea a Sierra Leone potřebují rychlou finanční pomoc. Potýkají se v posledních letech s epidemií eboly, která má velmi výrazný dopad na ekonomiku. Tato humanitární krize může mít velké ekonomické důsledky. Zejména v posledních měsících se tempo nákazy zvýšilo. Tyto země se snaží se všech sil posílit obranu vůči šíření eboly, ale mají velmi nízkou schopnost v oblasti veřejného zdraví. Stále více mezinárodních organizací se snaží zapojit a pomoci těmto zemím. (65)

MMF je jednou z organizací, které poskytují finanční pomoc, proto lze počítat v budoucích letech se zvyšováním úvěrů nebo „odpouštěním“ dluhů jednotlivým zemím.

4.6 Pohotovostní úvěrová facilitita (SCF)

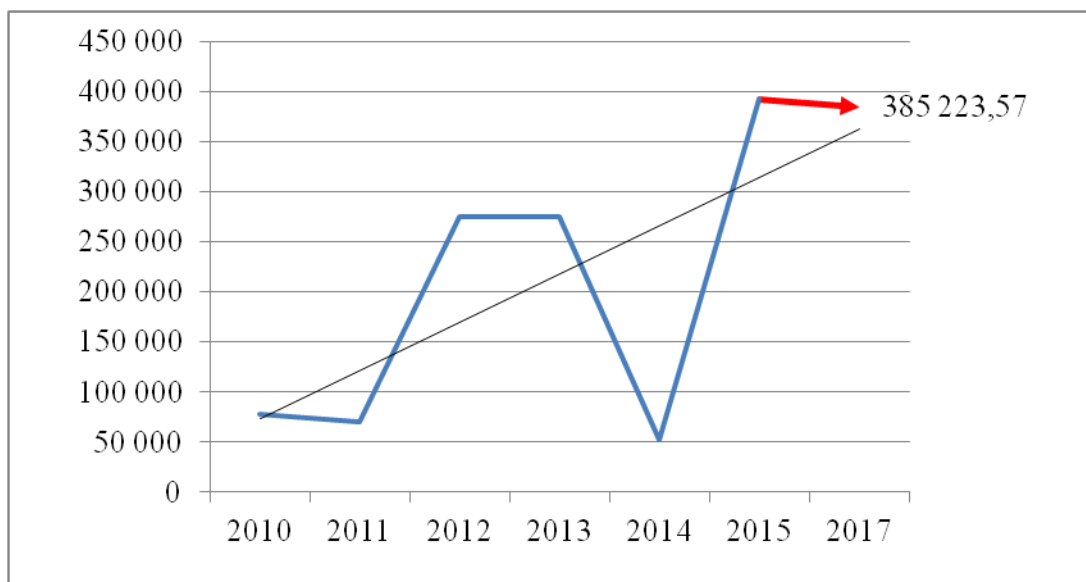
Obrázek č. 12 Vývoj úvěrů SCF v letech 2010 – 2015 (v tis. SDR)

Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

Pohotovostní úvěrové facility mají rostoucí strukturu. Jde o to, že sice tyto země s nízkými příjmy mají již přibližnou udržitelnou makroekonomickou pozici, ale mohou se potýkat s krátkodobými výkyvy ohledně platební bilance. Vzhledem k těmto skutečnostem se v roce 2017 navýší tyto půjčky na **385 223,57 tis. SDR**; průměrný roční přírůstek bude vyčíslen na 62 950 tis. SDR a koeficient růstu 1,3839.

Obrázek č. 13 Vývoj úvěrů SCF v letech 2010 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)

Zdroj: vlastní zpracování dle (40) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62)

Nejaktivněji tyto půjčky využívá Mosabik, který požádal o pomoc pro udržení makroekonomické stability. Cílem by mělo být snižování chudoby a zmírnění výkyvů platební bilance. Přes nízké ceny komodit a nevyhovující životní prostředí jsou ekonomické předpoklady Mosambiku pozitivní. Avšak důraz je kladen na finanční podporu začleňování a zlepšení podnikatelských aktivit. (69)

Mosabik má ovšem rostoucí dluhovou zranitelnost, tudíž lze přepokládat zvyšování pohotovostní úvěrové facility.

5 Výsledky a diskuse

Poskytované úvěry v oblasti úvěrové tranše mají trendovou funkci klesající, což znamená, že lze očekávat snižování dluhů států, které mají krátkodobé problémy s platební bilancí. Tento stav ukazuje zlepšení ekonomik a stability daných států. V roce 2017 je předpokládaná hodnota dluhu **13 816 745 tis. SDR**.

Naopak úvěry s rozšířenou facilitou mají průměrný koeficient růstu okolo 7,92 %. Jejich hodnota v roce 2017 bude tedy okolo **68 406 420,93 mil. SDR**. Velmi výrazný rostoucí graf ukazuje, že země potřebují stále více peněz na reformy, které se týkají dlouhodobých problémů s platební bilancí. Jednu z největších rolí zde hraje Řecko. Sice podstoupilo řadu rozsáhlých opatření a reforem, ale nyní přes Řecko cestuje spousta imigrantů. To výrazně zpomaluje některé reformy. Vzhledem k této situaci bude stále dostávat peníze na pokračování reforem a řešení uprchlické krize.

Flexibilní linky budou také nadále růst, neboť jsou poskytovány státům na prevenci krizí z okolních států. V roce 2017 jejich hodnota vyrostе až na **86 108 000 tis. SDR**. Polsko a Mexiko, ať už v oblasti zaměstnanosti, inflace nebo snižování veřejného dluhu k HDP, předpokládají v budoucnu stále využití těchto linek, tudíž se hodnota bude stále zvyšovat.

Zvyšovat se budou i preventivní úvěrové půjčky, o které vlastně může zažádat každá členská země. Od roku 2011 je plně využívá Maroko. Situace v Maroku byla sice pevná, ale celosvětová ekonomika byla velice nestabilní kvůli rozšiřující se eurozóně a změnám cen ropy. Vzhledem k tomu, že je tato země závislá na exportu fosfátů zejména do Evropy, Číny a USA, lze předpokládat nárůst dluhu. Hodnota v roce 2017 se odhaduje na **4 845 440 tis. SDR**. Ovšem Maroko také dodalo, že pokud nebude zapotřebí, půjčky nemá v plánu čerpat.

Půjčky rozšířené úvěrové facility mají mírně rostoucí trend. Toto je velmi přijatelná situace, neboť tyto půjčky jsou poskytovány zejména zemím s nízkými příjmy, které potřebují rychlou finanční pomoc. Fond je jednou z organizací, které poskytují finanční pomoc, proto lze očekávat v budoucích letech zvyšování úvěrů nebo „odpouštění“ dluhů jednotlivým zemím. V roce 2017 se může očekávat hodnota velmi přívětivá **2 453 936,31 mil. SDR**.

Posledními poskytovanými půjčkami jsou pohotovostní úvěrové facility. Tyto půjčky nejaktivněji využívá země Mosambik. Ten požádal o pomoc pro udržení makroekonomické stability, neboť chtěl dosáhnout snížení chudoby a zmírnění výkyvů platební bilance. Mosambik má ovšem rostoucí dluhovou zranitelnost, tudíž lze předpokládat zvyšování pohotovostní úvěrové facility; očekávaná hodnota v roce 2017 je **385 223,57 tis. SDR**.

6 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo provést analýzu současné úlohy Mezinárodního měnového fondu.

Jednou z hlavních úloh Fondu je dohled. Dohlíží na celosvětový měnový systém a ekonomickou a finanční politiku všech členských zemí. Celý tento proces upozorňuje na možná rizika v souvislosti se stabilitou a pomáhá daným státům upravovat měnovou hospodářskou politiku. Jedním z cílů Mezinárodního měnového fondu je podporovat výměnu zboží, služeb a kapitálu mezi zeměmi, aby udržoval růst ekonomiky. Tento cíl je podporován právě pomocí dohledu.

Další úlohou je technická asistence, které je poskytována centrálním bankám a vládám členských zemí. Jedná se o různá školení, praktické workshopy a semináře, které jsou zaměřeny zejména na rozvoj měnové hospodářské politiky. Pomoc nabízí zejména v oblastech makroekonomické politiky, daňové politiky, správy příjmů, systému směnných kurzů, stability finančního sektoru, řízení výdajů, legislativního rámce a makroekonomické a finanční statistiky. V posledních letech se zvětšují požadavky na technickou pomoc Fondu. Například členské státy poprosily, aby Fond zjistil nedostatky v rámci finančního sektoru v rámci spolupráce Fondu a Světové banky.

V neposlední řadě je současnou úlohou Mezinárodního měnového fondu poskytovat úvěry. Na základě fundamentální analýzy, která byla provedena v praktické části, bylo zjištěno, že i nadále tato úloha bude mít velký význam, pokud ovšem nenastane žádná větší změna v politické, ekonomické či zdravotní situaci nynějšího světa. Výsledky ukazují, že poskytování úvěrů se bude nadále plně využívat. Ať už zeměmi s nízkými příjmy, kam spadá zejména Afrika, nebo zeměmi, které se potýkají s problémy s platební bilancí. Fond musí také nadále sledovat situaci, zemí postižených epidemií v souvislosti ebolou či zikou, či zemí, které jsou postižené uprchlickou krizí, jako je například už tak hodně zadlužené Řecko.

7 Seznam použitých zdrojů

(1) SEDLÁČEK, Petr. *Mezinárodní měnový fond ve 21. století*. Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-012-6.

(2) KUBIŠTA, Václav. *Mezinárodní měnové vztahy*. Praha: Oeconomica, 2003. ISNB 80-245-0616-5.

(3) MARKOVÁ, Jana. *Mezinárodní měnové instituce*. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0431-6.

(4) MARKOVÁ, Jana. *Mezinárodní měnová spolupráce*. Praha: Oeconomica, 2006. ISBN 80-245-1053-7.

(5) DURČÁKOVÁ, Jaroslava; MANDEL, Martin. *Mezinárodní finance*. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-221-5.

(6) LIŠKA Václav, STAVÁREK Daniel. *Světové a regionální finanční instituce Praha: Professional Publishing 2003 ISBN 80-86419-40-1*. (7) International Monetary Fund. *Gold in the IMF*. [online]. Poslední revize: 29. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/gold.htm>>.

(8) International Monetary Fund. *IMF Standing Borrowing Arrangements*. [online]. Poslední revize: 24. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/gabnab.htm>>.

(9) International Monetary Fund. *IMF Crisis Lending*. [online]. Poslední revize: 21. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/crislend.htm>>.

(10) International Monetary Fund. *IMF Surveillance*. [online]. Poslední revize: 23. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/surv.htm>>.

(11) International Monetary Fund. *IMF Lending*. [online]. Poslední revize: 21. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/howlend.htm>>.

(12) International Monetary Fund. *Technical Assistance and Training*. [online]. Poslední revize: 29. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/tech.htm>>.

(13) International Monetary Fund. *Standards and Codes: The Role of the IMF*. [online]. Poslední revize: 16. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/sc.htm>>.

- (14) International Monetary Fund. *Q and A on 2015 SDR Review*. [online]. Poslední revize: 30. 11. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/faq/sdrfaq.htm#one>>.
- (15) International Monetary Fund. *Special Drawing Right (SDR)*. [online]. Poslední revize: 30. 11. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/sdr.HTM>>.
- (16) International Monetary Fund. *Section 21. Applications for Membership*. [online]. Poslední revize: 08.02. 2016. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/bl/bl21.htm>>.
- (17) International Monetary Fund. *IMF Quotas*. [online]. Poslední revize: 27. 01. 2016. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/quotas.htm>>.
- (18) Zákon č. 500/1992 Sb., Článek XII, část 5.
- (19) International Monetary Fund. *The IMF's Flexible Credit Line (FCL)*. [online]. Poslední revize: 21. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/fcl.htm>>.
- (20) International Monetary Fund. *The IMF's Precautionary and Liquidity Line (PLL)*. [online]. Poslední revize: 21. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/pll.htm>>.
- (21) International Monetary Fund. *The IMF's Extended Fund Facility (EFF)*. [online]. Poslední revize: 21. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/eff.htm>>.
- (22) International Monetary Fund. *The IMF's Rapid Financing Instrument (RFI)*. [online]. Poslední revize: 15. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/rfi.htm>>.
- (23) International Monetary Fund. *IMF Extended Credit Facility*. [online]. Poslední revize: 15. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/ecf.htm>>.
- (24) KIRSHER, Orin. *The Bretton Woods – Gatt System: Retrospect and prospect after fifty years*. 2. vyd. New York, NY Routledge, 2015. ISBN 1-56324-629-5.
- (25) EDWARDS, Sebastian. *Thirty years of Current Account Imbalances, Current Account Revelvals, and Sudden Stops*. IMF Staff Pappers, vol. 51 (special issue).

- (26) HORSEFIELD, Keith J. *THE INTERNATIONAL MONETARY FUND 1945-1965: Twenty Years of International Monetary Cooperation*. International Monetary Fund vol. 1. (chronicle) 1986. ISBN 0-939934-05-1.
- (27) KAZUHIKO, Yago, YOSHIO, Asai a MASANAO, Itoh. *History of the IMF: Organization, Policy, and Market*. Springle Japan, 2015. ISBN 978-4-431-55350-2.
- (28) BRAWLEY, Mark R. *Power, Money and Trade: Decisions that Shape Global Economic Relations*. Broadview Press Copyright, 2005. ISBN 978-1-55111-683-9.
- (29) BORDO, Michael D., EICHENGREEN, Barry. *A Retrospective on The Bretton Woods System: Lesson for International Monetary reform*. National Bureau of Economic Research, 1993. ISBN 0-226-06587-1.
- (30) HUMPHREYS, Norman K., *Historical Dictionary of The International Monetary Fund*. Vyd. 2. USA: Scarecrow Press, Inc., 1999. ISBN 0-8108-3659-9.
- (31) ROTHGEB, John M. Jr., *U. S. Trade Policy: Balancing Economy Dreaming and Political Realities*. Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc., 2001. ISBN 1-56802-522-X.
- (32) BEARE, Margaret E., *Encyklopedia of Transnational Crime & Justice*. Sage Publications Inc., 2012. ISBN 978-1-4129-9077-6.
- (33) GASPAR, Julian E., ARREOLA-RISA, Antonio, BIERMAN, Leonard, HISE, Richard T., KOLARI, James T. and SMITH, Murphy L., *Introductial to Global Business: Understanding the International Environment and Global Business Funkcions*. South Western: Cengage Learning, 2014. ISBN 978-0-547-15212-7.
- (34) ŠTĚRBOVÁ, Ludmila a kolektiv. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada Publishing a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4694-4.
- (35) ALLEN, Larry. *The Global Economic System since 1945*. London: Reaktions Books Ltd., 2005. ISBN 1-86189-242-X.
- (36) ROTHBARD, Murray N., *Peníze v rukou státu*. Praha: Liberální institut, 2001. ISBN 80-86389-12-X.

- (37) NEUMANN, Pavel, ŽAMBERSKÝ Pavel a JIRÁNKOVÁ Martina. *Mezinárodní ekonomie*. Praha: Grada Publishing a. s., 2010. ISBN 978-80-247-3276-3.
- (38) JAMES, Herold. *International Monetary Cooperation Since Bretton Woods*. Oxford University Press, 1996. ISBN 978-0195104486.
- (39) International Monetary Fund. *List of Members*. [online]. Poslední revize: 13. 06. 2012. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/memdate.htm>>.
- (40) International Monetary Fund. *IMF Lending Arrangements as of December 31, 2015*. [online]. Poslední revize: 31. 12. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr11.aspx?memberKey1=ZZZZ&date1key=2015-12-31>>.
- (41) International Monetary Fund. *Governance Structure*. [online]. Poslední revize: Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/about/govstruct.htm>>.
- (42) International Monetary Fund. *IMF Members' Quotas and Voting Power, and IMF Board of Governors*. [online]. Poslední revize: 02. 02. 2016. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/members.aspx>>.
- (43) International Monetary Fund. *Currency Amounts in New Special Drawing Rights (SDR) Basket*. [online]. Poslední revize: 30. 12. 2010. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/tre/sdr/sdrbasket.htm>>.
- (44) JOHNSTON, Barry R. *Exchange Rate Arrangements and Currency Convertibility Developments and Issues*. Washington D.C.: IMF, Publication Services, 1999. ISBN 1-55775-795-X.
- (45) CASHIN, Paul, MCDERMOTT, John C. *Parity Reversion in Real Exchange Rates: Fast, Slow, or Not at All?: IMF Working Papers*. 4. Vyd. International Monetary Fund, 2004. ISBN 1451900341.
- (46) HELLEINER, Eric. *States and the Reemergence of Global Finance from Bretton Woods to the 1990s*. New York: Cornell University, 1994. ISBN 978-1-5017-0197-9.
- (47) RICHTER, Rudolf. *Money: Lectures on the Basis of General Equilibrium Theory and the Economics of Institutions*. Berlin: Springer-Verlag, 2012. ISBN 978-3-642-74037-4.

- (48) CARBAUGH, Robert J. *International Economics*. 12. Vyd. USA: Cengage Learning, 2009. ISBN 978-0-324-58148-5.
- (49) BOECKH, Anthony J. *Velké oživení: Jak mohou investoři vydělat v novém světě peněz*. Praha: Grada Publishing a.s., 2012. ISBN 978-80-247-4170-3.
- (50) GARRITSEN DE VRIES, Margaret. *International Monetary Fund 1966- 1971: The System Under Stress*. vol. II. Washington D.C.: International Monetary Fund, 1976. ISBN 0-939934-10-8.
- (51) WEBB, Michael C. *The Political Economy of Policy Coordination: International Adjustment since 1945*. USA: Cornell University, 1995. ISBN 0-8014-2929-3.
- (52) International Monetary Fund. *Special Drawing Right (SDR) Allocations*. [online]. Poslední revize: 15. 08. 2013. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/faq/sdrallocfaqs.htm>>.
- (53) International Monetary Fund. *IMF Stand-By Arrangement*. [online]. Poslední revize: 21. 09. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/exr/facts/sba.htm>>.
- (54) International Monetary Fund. *IMF Lending Arrangements as of December 31, 2014*. [online]. Poslední revize: 31. 12. 2014. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr11.aspx?memberKey1=ZZZZ&date1key=2014-12-31>>.
- (55) International Monetary Fund. *IMF Lending Arrangements as of December 31, 2013*. [online]. Poslední revize: 31. 12. 2013. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr11.aspx?memberKey1=ZZZZ&date1key=2013-12-31>>.
- (56) International Monetary Fund. *IMF Lending Arrangements as of December 31, 2012*. [online]. Poslední revize: 31. 12. 2012. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr11.aspx?memberKey1=ZZZZ&date1key=2012-12-31>>.
- (57) International Monetary Fund. *IMF Lending Arrangements as of October 31, 2011*. [online]. Poslední revize: 31. 12. 2011. Dostupné z:

<<http://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr11.aspx?memberKey1=ZZZZ&date1key=2011-10-31>>.

(58) International Monetary Fund. *IMF Lending Arrangements as of December 31, 2010*. [online]. Poslední revize: 31. 12. 2010. Dostupné z:

<<http://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr11.aspx?memberKey1=ZZZZ&date1key=2010-12-31>>.

(59) International Monetary Fund. *IMF Lending Arrangements as of December 31, 2009*. [online]. Poslední revize: 31. 12. 2009. Dostupné z:

<<http://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr11.aspx?memberKey1=ZZZZ&date1key=2009-12-31>>.

(60) International Monetary Fund. *IMF Lending Arrangements as of December 31, 2008*. [online]. Poslední revize: 31. 12. 2008. Dostupné z:

<<http://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr11.aspx?memberKey1=ZZZZ&date1key=2008-12-31>>.

(61) International Monetary Fund. *IMF Lending Arrangements as of December 31, 2007*. [online]. Poslední revize: 31. 12. 2007. Dostupné z:

<<http://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr11.aspx?memberKey1=ZZZZ&date1key=2007-12-31>>.

(62) International Monetary Fund. *IMF Lending Arrangements as of December 31, 2006*. [online]. Poslední revize: 31. 12. 2006. Dostupné z:

<<http://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr11.aspx?memberKey1=ZZZZ&date1key=2006-12-31>>.

(63) Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Maroko*. [online]. Poslední revize: 08. 03. 2016. Dostupné z:

<http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/maroko/politika/vnitropoliticka_charakteristika.html>.

(64) International Monetary Fund. *IMF Survey Magazine: Countries and Regions*. [online]. Poslední revize: 03. 08. 2012. Dostupné z:

<<http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2012/car080312b.htm>>.

(65) International Monetary Fund. *IMF Survey Magazine: Countries & Regions*. [online]. Poslední revize: 26. 09. 2014. Dostupné z:

<<http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2014/new092614a.htm>>.

(66) International Monetary Fund. *IMF Executive Board completes Review of Poland's Performance under the Flexible Credit Line Arrangement*. [online]. Poslední revize: 13. 01. 2016. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/sec/pr/2016/pr1606.htm>>.

(67) International Monetary Fund. *IMF Executive Board completes Review of Mexico's Performance under the Flexible Credit Line Arrangement*. [online]. Poslední revize: 24. 11. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/sec/pr/2015/pr15536.htm>>.

(68) International Monetary Fund. *IMF Executive Board Approves €28 Billion Arrangement Under Extended Fund Facility for Greece*. [online]. Poslední revize: 15. 03. 2012. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/sec/pr/2012/pr1285.htm>>.

(69) International Monetary Fund. *IMF Executive Board Completes Fifth PSI Review, Approves US\$282.9 Million Credit Facility and Concludes 2015 Article IV consultation with Mozambique*. Poslední revize: 18. 12. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/sec/pr/2015/pr15580.htm>>.

(70) International Monetary Fund. *Romania: Concluding Statement of the 2015 Article IV Mission*. Poslední revize: 09. 02. 2015. Dostupné z: <<http://www.imf.org/external/np/ms/2015/020915.htm>>.

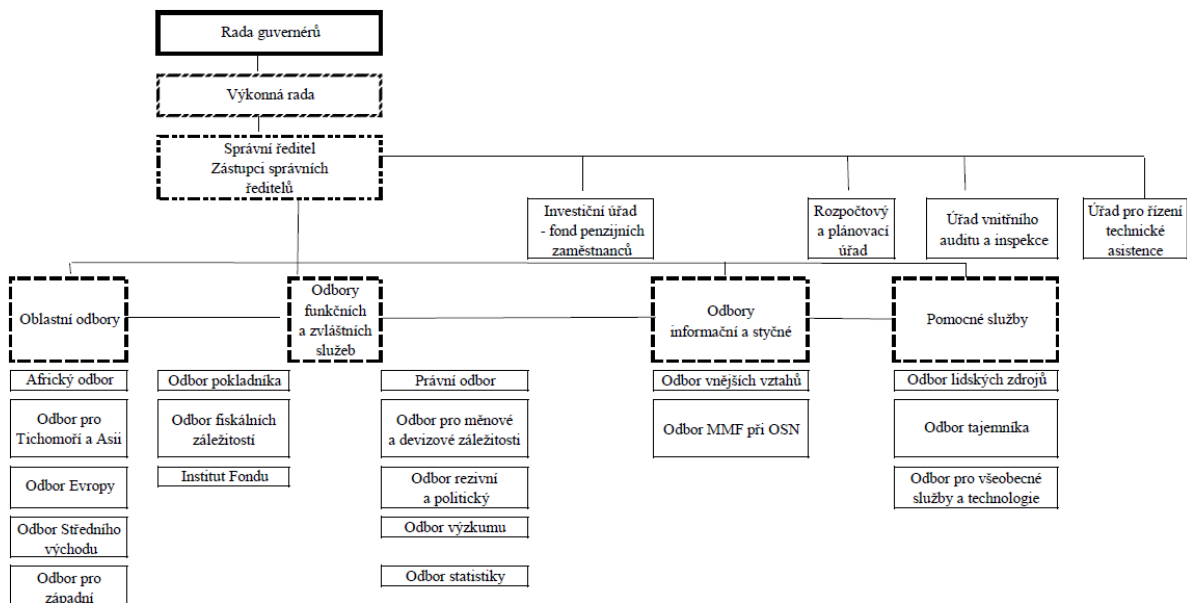
8 Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Charakteristické znaky Whiteova a Keynesova plánu	17
Tabulka č. 2 Vývoj dolarové ceny zlata na londýnském trhu v letech 1971 – 2000 (roční průměry).....	21
Tabulka č. 3 Srovnání brettonwoodského měnového systému a jamajského měnového systému.....	26
Tabulka č. 4 Guvernéři vybraných členských států 2015.....	29
Tabulka č. 5 Vývoj členských kvót v letech 1950 - 2003	30
Tabulka č. 6 Vývoj výše kvót u vybraných členských států 1998 a 2015.....	32
Tabulka č. 7 Výše hlasování u vybraných členských států 2015	33
Tabulka č. 8 Váhy měn v měnovém koši platné od 1. 1. 2010	34
Tabulka č. 9 Váhy měn v měnovém koši platné od 1. 10. 2016	35
Tabulka č. 10 Účastníci Všeobecné dohody o zápůjčce a jejich částky.....	37
Tabulka č. 11 Účastníci Nové dohody o zápůjčce a jejich částky.....	38
Tabulka č. 12 Stand – By Arrangements (SBA) (v tis. SDR)	41
Tabulka č. 13 Flexibilní úvěrové linky (FCL) (v tis. SDR)	42
Tabulka č. 14 Preventivní a úvěrové linky (v tis. SDR).....	43
Tabulka č. 15 Extended Fund Facility (EFF) (v tis. SDR).....	43
Tabulka č. 16 Úvěry ECF na snížení chudoby (v tis. SDR).....	47
Tabulka č. 17 Zahraniční obchod Maroka v letech 2009 – 2014 (v mil. MAD).....	56

9 Seznam obrázků

Obrázek č. 1 Počet členských států v letech 1945 - 2015	28
Obrázek č. 2 Vývoj úvěrů SBA v letech 2006 – 2015 (v tis. SDR)	49
Obrázek č. 3 Vývoj úvěrů SBA v letech 2006 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)	50
Obrázek č. 4 Vývoj úvěrů EFF v letech 2006 – 2015 (v tis. SDR)	51
Obrázek č. 5 Vývoj úvěrů EFF v letech 2006 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)	52
Obrázek č. 6 Vývoj úvěrů FCL v letech 2009 – 2015 (v tis. SDR)	53
Obrázek č. 7 Vývoj úvěrů FCL v letech 2009 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)	54
Obrázek č. 8 Vývoj úvěrů PPL v letech 2011 – 2015 (v tis. SDR)	55
Obrázek č. 9 Vývoj úvěrů PPL v letech 2011 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)	56
Obrázek č. 10 Vývoj úvěrů ECF v letech 2008 – 2015 (v tis. SDR)	57
Obrázek č. 11 Vývoj úvěrů ECF v letech 2008 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)	58
Obrázek č. 12 Vývoj úvěrů SCF v letech 2010 – 2015 (v tis. SDR)	59
Obrázek č. 13 Vývoj úvěrů SCF v letech 2010 – 2015 a očekávaný vývoj v roce 2017 (v tis. SDR)	60

10 Příloha č. 1: Organizační struktura

(41)